

PJ

ÅRETS JURIST 2009
ELISABETH
MASSI FRITZ
OM ATT GÅ
SIN EGEN VÄG

Press Judicata nummer 4 2009
Juridiska föreningen Uppsala

SÅ SKÄMTADE HAN BORT
JURIDIKEN
*VI PRATAR ALLVAR MED KOMIKERN
HENRIK HJELT OM HUMOR OCH KARRIÄR*

NOLLNINGEN 2009
SANNINGEN LIGGER I
BETRAKTARENS ÖGON

TEMA: OKÄND MARK

*HUR STÄLLER
MAN SJUKVÅRDEN
TILL SVARS?*

MÅRTEN SCHULTZ:

“JURIDIKEN ÄR EGENTLIGEN
EN FANTASTISK UPPFINNING

G&D

- en av Sveriges ledande affärsjuridiska advokatbyråer

Gernandt & Danielsson är en av de högst rankade advokatbyråerna enligt branschmätningarna Commercial Law, Affärsvärlden, Chambers, Merger Market och Legal 500. Genomgående lovprisas byråns skickliga jurister och deras förmåga att hantera komplexa transaktioner, tvister och utredningar.

Gernandt & Danielsson strävar efter att vara den bästa affärsjuridiska advokatbyrå i Sverige och den bästa arbetsplatsen för svenska affärsjurister.

Hos oss får duktiga jurister ett spännande och engagerande arbete, där många uppdrag utförs i en internationell miljö. Vi erbjuder utbildning och mycket konkurrenskraftiga anställningsvillkor. Byrån sysselsätter idag ca 110 anställda.

Besök oss gärna på vår hemsida www.gda.se.

Gernandt & Danielsson

Hamngatan 2, Box 5747
SE-114 87 Stockholm

Tel +46 8 670 66 00

Fax +46 8 662 61 01

www.gda.se

PÅ OKÄND MARK

Chefredaktör

Sandra Lundin, T7

Biträdande redaktör

Rikard Samuelsson, T5

Ansvarig utgivare

Sandra Lundin

Layout

Rikard Samuelsson, T5
Torbern Werner, T5

Framsida

Henrik Hjelt pressfoto

Foto

Rikard Samuelsson, T5
rikard.samuelsson.3705@student.uu.se

Skribenter i detta nummer

Rikard Samuelsson, T5
Torbern Werner, T5
Andrea Rahmström, T7
Ingrid Flodérus, T9
Markus Jahkopson, T3

Tryck

Exakta, Hässleholm AB

Besöksadress

Övre Slottsgatan 3
753 11 Uppsala

Telefon

018-71 01 60

E-post

redaktion@jf-uppsala.se

Press Judicata är ett medlemsorgan för Juridiska föreningen i Uppsala. De åsikter som förs fram i tidningen återspeglar inte nödvändigtvis föreningens.

Intervju

En Annorlunda akademiker

■ Mårten Schultz om bloggandet, universitetsvärden och sin syn på juridiken.

14

Reportage

Bakom stängda dörrar

■ Verksamhetschefen på Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska avdelning pratar om psykiskt sjuka lagöverträdare.

16

Porträtt

Henrik Hjelt

■ Om vägen från juridiken och karriären som komiker.

28

Brevet

Elisabeth Massi Fritz

■ Årets jurist 2009 skriver ett brev om att välja väg.

33

Skildring

Nollningen 2009

■ Lek blandas med allvar på årets nollning.

34

- JURIDISKA NYHETER S 6
- DEBATT S 8
- JURISTER MOT KÄRNVAPEN S 11
- FACKENS STRIDSMETODER S 12
- SJUKVÅRDEN TILL SVARS S 20
- RÖRELSEFRIHETEN S 22
- UTLÄNNINGSRÄTT S 24

VILL DU SPELA I HÖGSTA LIGAN?

HOS OSS PÅ CEDERQUIST blir du snabbt en i laget istället för en i mängden. Du får möjlighet att utvecklas snabbt i ett högkvalitativt och helhjärtat lagarbete tillsammans med våra topprankade affärsjurister.

Vår speciella Cederquist-anda är byggd under ett tak, vilket uppmuntrar och stimulerar erfarenhetsutbyten, samarbete, personlig utveckling och naturligtvis trivsel.

Dina framstående akademiska meriter är en god början, men vi ser också till affärsmannaskap, ödmjukhet och andra talanger, gärna förvärvade utanför den juridiska världen.

Självklart har varje ny medarbetare hos oss en särskilt utformad utbildningsplan. Med regelbundna avstämningar, särskilda fortbildningsinsatser och möjlighet till utlandstjänst, kommer du snart att bidra till helheten och hjälpa oss att ytterligare växa och stärka vår position.

Vill Du ha mer information om Cederquist?

Kontakta då vår HR-chef.

E-post: eva.dahl@cederquist.se

Telefon: 08-522 065 38

Huvudsamarbetspartners:

Gernandt & Danielsson

Linklaters

Medsamarbetspartners:

**MANNHEIMER
SWARTLING**

VINGE

ROSCHIER

WHITE & CASE

På okänd mark. Ett tillstånd vi alla upplevt förhoppningsvis minst en gång. Att vara på okänd mark tvingar en människa att utforska var man är, vart man är på väg och hur man ska komma dit. Ett ganska nyttigt tillstånd med andra ord. Uttrycket har dock en skrämmande klang som ibland får oss att tveka när vi ges möjligheten att utforska något vi inte vet. I höst är vi dock många som tog mod till oss och tog steget ut på okänd mark. Jag som ny chefredaktör; Rikard som ny biträdande redaktör tillika layout-ansvarig, nya studenter på juristlinjen, äldre studenter som ger er in på nya rättsområden och lärare som har en ny kull studenter att lära.

I våras gav sig även några konststudenter ut på okänd mark och valde att bryta lagen i jakten efter just deras konst. Nyligen dömdes en av dessa studenter till 50 dagsböter för oredligt förfarande och våldsamt motstånd. Böter som enligt vissa rykten kommer betalas av en insamling som gjorts för att stötta studenten. Rösterna kring hennes val att bryta lagen har nu börjat lugna ner sig. Har allt börjat bli som vanligt?

Både ja och nej. Konststudenterna fortsätter att skapa konst och juristerna fortsätter att försöka upprätthålla lag och rätt. Å andra sidan har konsten kanske tagit ett steg mot att ifrågasätta rättssystemet, gjort juristernas mark lite osäkrare att gå på. Innan domen mot studenten väcktes röster om att det var ok att bryta lagen om man gjorde det i konstens namn. Andra menade att det är ok att bryta lagen om man tar konsekvensen av det. Inte i sig ovanliga argument i en diskussion kring rätt och fel, moral och etik. Däremot har argumenten blivit avdammade, testade på nytt. De höll inte i en rättssal den här gången, men kanske har de fått större fäste hos gemene man? Om så är fallet står vi som jurister på okänd mark. En mark där vår lagbok inte längre kan ge ett definitivt svar eftersom en persons skuld beror på i vems namn brottet görs. Huruvida detta faktiskt kommer att avspeglade sig i samhället kan bara framtiden utvisa.

I väntan på det gav sig våra skribenter ut på jakt efter fler territorier av okänd mark. Press Judicata har talat med en jurist som bytte karriär till komiker och en annan som genom sin blogg gjort sig ett namn i media. Vi utforskar även ämnen som får liten plats under utbildningen och försöker vrida på gamla frågeställningar för att de ska få nytt liv. Förutom det bjuder vi på en lathund gällande studenters relation med institutionen och information kring hur man stämmer ett sjukhus. Hur det är att kliva ut på okänd mark har även noggrant dokumenterats genom ett reportage om årets Recevecka.

Trevlig läsning!

Sandra Lundin

Juridiska nyheter

HD frikänner våldtäktsdömd

I början av juli meddelade Högsta domstolen (HD) två principiellt viktiga domar angående bevisvärdering i våldtäktsfall (B 1867-09 och B 1013-09). I såväl tingsrätt som i hovrätt hade de tilltalade dömts till fängelse med kvinnans vittnesmål som grund. HD slog i fallen fast att samma höga beviskrav som rättsordningen ställt upp i brottmål i allmänhet även ska gälla i våldtäktsmål.

HD konstaterar i båda fallen att det, för en fällande dom i sexualbrott, krävs att den utredning som förebringas visar att den tilltalade är skyldig utom alla rimliga tvivel. Det är således, enligt domstolen, inte tillräckligt att målsägandens berättelse framstår som mer trovärdig än den tilltalades och bedöms väga tyngre, utan det krävs också att berättelsen vinner stöd av den övriga utredningen. Om målsägandens berättelse alltigenom är trovärdig kan dock det, tillsammans med vad som övrigt framkommer i målet (exempelvis rörande målsägandens beteende efter händelsen), vara tillräckligt för en fällande dom menar HD.

I de aktuella fallen finns det starka skäl som talar för att målsäganden blivit utsatt för de sexuella övergrepp hon berättar om, men att det råder tveksamhet kring om målsäganden blivit utsatt för våld eller hot, konstaterar HD. Brist på teknisk bevisning samt ett vittnesmål är också omständigheter i målet som pekar i motsatt riktning menar HD och konstaterar följaktligen att det inte kan anses vara ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade gjort sig skyldig till våldtäkt. Av den anledningen väljer rätten också att fria den tilltalade.

Madeleine Leijonhufvud har kritiserat domarna eftersom hon menar att avgörandena är inkonsekventa mot bakgrund av det så kallade Tumbafallet (*NJA 2004 s. 231*). I Tumbafallet konstaterade nämligen HD att kravet på våld eller hot kan sägas tjäna som bevis på att det sexuella umgänget inte varit frivilligt och att det är bristen på samtycke som är den grundläggande frågan när frågan om våldtäkt prövas. I de nyligen avkunnade fallen har HD till synes ändrat uppfattning och menar istället att bevisningen om våld eller hot måste vara fullgod för att en fällande dom ska kunna meddelas.

Med hänvisning till dessa prejudikat friade också Hovrätten för Västra Sverige i slutet av juli en man som i underinstansen tidigare dömts för våldtäkt.

Ephone överklagar IPRED-beslut

I april trädde den så kallade IPRED-lagen i kraft som ger rättighetsinnehavare möjlighet att gå till domstol för att få ut personuppgifter bakom IP-adresser, om det är sannolikt att dessa använts för att begå upphovsrättsintrång. Nu har det första större IPRED-fallet prövats av första instans efter en anmälan av fem ljudboks-förlag, som skedde bara några timmar efter att lagen trätt i kraft.

“

På frågan om beslutet kommer att urholka medborgarnas förtroende för det svenska rättsväsendet svarar hovrättslagmannen Anders Eka som deltog i beslutet att det vill han inte kommentera.

Och tingsrätten i Solna gick på förlagens linje. Tingsrätten förelägger internetoperatören Ephone vid hot om vite att lämna upplysningar om vem som står bakom en IP-adress, som sannolikt använts för att begå upphovsrättsintrång av flera ljudböcker. Tre veckor efter beslutet meddelade dock Ephone att de avser att överklaga beslutet efter att de tillåtit kunder och allmänheten att tycka till om en eventuell överklagan på deras hemsida.

Nyligen har även fyra större filmbolag vänt sig till tingsrätten för att få Telia Sonera att lämna ut uppgifter om vem som ligger bakom fildelningstjänsten Swetorrents. Telia Sonera har emellertid uppgivit att de kommer att slå vakt om sina kunders integritet och meddelar att de avser överklaga ett eventuellt informationföreläggande från domstolen. Tingsrätten har ännu inte meddelat något beslut.

Samtidigt har personerna bakom The Pirate Bay startat en anonymiseringstjänst, kallad Ipredator, som genom VPN-teknik döljer användares IP-nummer. Mot de som väljer att använda tjänsten och anonymisera sin trafik kommer IPRED-lagen följaktligen att bli ganska tandlös.

The Pirate Bay-domaren var inte jävig

Svea hovrätt slog i slutet av juni fast att tingsrättens ordförande, Tomas Norström, i det så kallade The Pirate Bay-målet inte var jävig. De tilltalades försvarare hade i målet gjort gällande att hans medlemskap i Svenska föreningen för industriellt rättsskydd och Svenska föreningen för upphovsrätt, skulle ha inneburit att han var jävig att handlägga målet och att rättegången följaktligen skulle behöva tas om.

Men hovrätten konstaterar att Norströms medlemskap visar på ett engagemang i frågor på immaterialrättens område ”som i viss utsträckning kan sägas ske i rättighetsinnehavares intressen”. Hovrätten anför också att det även måste beaktas att rättighetsinnehavare åtnjuter grundlagsskydd i Sverige. Att en domare ställer sig bakom de principer upphovsrättslagstiftningen vilar på kan därför, enligt hovrätten, inte utgöra grund för jäv.

Tomas Norström får dock kritik av hovrätten för att han inte innan målet upplyste om sina styrelseuppdrag, så att jävsfrågan hade kunnat prövas i ett tidigare skede. Men att domaren brustit i sin upplysningskyldighet innebär inte att den fällande domen i tingsrätten måste rivas upp, menar hovrätten. På frågan om beslutet kommer att urholka medborgarnas förtroende för det svenska rättsväsendet svarar hovrättslagmannen Anders Eka att det vill han inte kommentera.

Hovrättens beslut kan inte överklagas och således finns inga hinder för att hovrätten tar upp målet till ny prövning, något som beräknas ske i november i år. Följetängen The Pirate Bay fortsätter med andra ord i de rättsliga instanserna.

Notiser

Länsrätter blir förvaltningsrätter

Regeringen beslutade i juni att landets 23 länsrätter försvinner och ersätts av 12 förvaltningsrätter. Sammanslagningen av 20 av länsrätterna kommer att genomföras den 15 februari 2010.

Kommuners skadeståndsskyldighet på grundval av EKMR

Högsta domstolen meddelade i början av ett juni ett principiellt viktigt avgörande i vilket domstolen konstaterar att kommuner kan bli skadeståndsskyldiga i den verksamhet kommunen svarar för direkt på grundval av EKMR om det krävs för att Sverige ska uppfylla sina konventionsförpliktelser (T 2955-08). Sedan tidigare har domstolen endast konstaterat att staten kan bli skadeståndsskyldig för konventionsöverträdelser.

Insynsutredningen har lämnat delbetänkande

I början av september lämnade den särskilda utredaren för Sigurd Heuman för den så kallade ”insynsutredningen”, som är tillsatt att behandla sekretessfrågor vid förundersökningar, ett delbetänkande med anledning av utlämnandet av obduktionsbilderna från Arboga-målet. Bilderna ingick i obduktionsprotokollen och lämnades ut av domstolen i målet på en CD-skiva och kom sedan att spridas på Internet.

Insynsutredningen konstaterar att någon skärpt lagstiftning, som skulle förhindra att känsliga bilder sprids, inte behövs och nöjer sig därför med att kritisera utlämnandet av bilderna. Det fanns, konstaterar Heuman, nämligen ingen skyldighet för domstolen att lämna ut bilderna med stöd av gällande sekretessregler.

AMNESTY INTERNATIONAL

DEBATT

Den bortglömda människorättsskandalen

I närmare femtio år har Amnesty International bedrivit utrednings- och kampanjarbete kring mänskliga rättigheter. Under större delen av tiden har vi fokuserat på de medborgerliga och politiska rättigheterna. Det är först under senare tid vi börjat arbeta för att alla mänskliga rättigheter ska förverkligas, inklusive de rättigheter som kallas ekonomiska, sociala och kulturella. Amnestys utgångspunkt är att de mänskliga rättigheterna är universella, odelbara och ömsesidigt beroende av varandra.

Amnestys nya globala kampanj, "Fattigdom – en rättighetsfråga", syftar till att stoppa människorättskränkningar som leder till och håller kvar människor i fattigdom. Vi vet att människorättskränkningar leder till och förvärrar fattigdom, liksom att fattigdom ofta leder till nya kränkningar.

Inom ramen för den aktuella kampanjen fokuserar Amnesty bland annat på frågan om mödradödlighet. Mödradödlighet är troligen den tydligaste måttstocken på gapet mellan fattiga och rika länder när det gäller hälsa – över 95 procent av alla fall av mödradödlighet sker i utvecklingsländerna.

Att vara gravid och föda barn är ingen sjukdom – ändå dör en kvinna varje minut till följd av komplikationer i samband med graviditet eller förlossning. Trots att nästan all mödradödlighet går att förhindra dör mer än en halv miljon kvinnor av denna anledning varje år.

Det finns tydliga kopplingar mellan mödradödlighet och mänskliga rättigheter. Kvinnor som lever i fattigdom har sällan tillgång till akut mödra- och förlossningsvård. Många kvinnor har också mycket liten eller ingen tillgång till information om riskerna för komplikationer.

Avsaknaden av mödra- och förlossningsvård kränker kvinnors rätt till liv och hälsa, något flera av FN:s övervakningskommittéer uttryckt. Det handlar inte i första hand på bristande ekonomiska resurser, utan om hur regeringar väljer att fördela medlen. Regeringars försummelse och en global acceptans av könsdiskriminering kränker kvinnors mänskliga rättigheter i massiv skala.

Minskning av mödradödligheten med tre fjärdedelar till år 2015 är ett av FN:s millenniemål. Tyvärr ser det inte ut som att målet på långa vägar kommer att kunna uppnås, eftersom mycket få framsteg har gjorts i de värst drabbade regionerna. Fortfarande år 2009 tycks kvinnors liv inte vara värda att rädda.

Fattigdom i kombination med diskriminering på grund av ras, etnicitet, ålder och låg status som immigrant ökar riskerna för att dö i samband med graviditet och förloss-

“ I Sierra Leone dör en av åtta kvinnor i mödradödlighet. Även skillnaderna inom ett och samma land kan vara stora. I USA, där två till tre kvinnor dör i mödradödlighet varje dag, är mödradödligheten tre gånger så hög bland afroamerikanska som hos vita kvinnor.

ning. I Sierra Leone dör en av åtta kvinnor i mödradödlighet.

Även skillnaderna inom ett och samma land kan vara stora. I USA, där två till tre kvinnor dör i mödradödlighet varje dag, är mödradödligheten tre gånger så hög bland afroamerikanska som hos vita kvinnor.

I många fall har mödradödlighet föregåtts av en rad människorättskränkningar. Sexuellt våld och tidiga eller påtvingade äktenskap leder till tonårsgraviditeter, vilket i sig ökar riskerna för mödradödlighet. I utvecklingsländerna är komplikationer som relaterar till graviditet och förlossning den vanligaste dödsorsaken bland flickor mellan 15–19 år.

Många flickor och kvinnor nekas rätten att själva bestämma när, hur ofta och hur många barn de vill ha. Omkring 200 miljoner kvinnor saknar tillgång till preventivmedel och säker, effektiv familjeplanering. Tillgången till säkra aborter är också mycket starkt begränsad och informationen om sexuell och reproduktiv hälsa är bristfällig.

Mödradödlighet orsakas inte bara av fattigdom utan den leder dessutom till att fattigdomen fördjupas. Enligt FN:s befolkningsfond, UNFPA, förlorar mer än en miljon barn sina mammor i mödradödlighet varje år, och fattigdomen går i arv till dessa barn. Sexuell och reproduktiv hälsa är en förutsättning för minskad fattigdom och det är på tiden att världens stater inser detta.

Amnestys mål är att stoppa de människorättskränkningar som orsakar mödradödlighet, bland annat genom att kräva att:

- **Alla kvinnor får tillgång till akut mödra- och förlossningsvård.**
- **Direkta och indirekta kostnader som hindrar, diskriminerar och exkluderar fattiga kvinnor från att få tillgång till vård, avlägsnas.**
- **Stärka kvinnors egenmakt och rätt att aktivt delta i beslut och planering så att hälso- och sjukvården motsvarar deras behov, samt att de kan utkräva ansvar från sina regeringar.**
- **Internationella aktörer, såsom givarländer, internationella finansiella aktörer och multilaterala organisationer stödjer nationella regeringar i deras ansträngningar för att minska mödradödligheten. Alla policys och praktiker som har en negativ inverkan på kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter ska upphöra.**

Text: Karin Tomczak, T9
Debattör

Amnestys Juristgrupp

Amnestys Juristgrupp är en specialgrupp inom svenska sektionen av Amnesty International. Juristgruppen arbetar med att stärka skyddet för mänskliga rättigheter i såväl nationell som internationell lagstiftning och rättstillämpning.

Som medlem i juristgruppen kan du i mån av tid välja att engagera dig i de människorättsfrågor som intresserar dig. Du kan gå med i en av våra grupper, delta i specifika uppdrag, remisskrivning, utredningar eller kampanjplanering. Som medlem ingår du omedelbart i ett stort nätverk av människorättsintresserade jurister och juridikstudenter och kan ta del av vårt arbete genom webben, e-postutskick och vår medlemstidning.

Amnestys juristgrupp finns representerad på ett flertal orter, bland annat i Uppsala. Om du är intresserad av att engagera dig i Uppsalagruppen, kontakta charlotte.scholtz@gmail.com.

Mer information om juristgruppens arbete finner du på www.amnesty.se/juristgruppen.

VINGEVECKAN

AFFÄRSJURIDIKEN I PRAKTIKEN | 27-29 JANUARI 2010 | STOCKHOLM

SISTA ANSÖKNINGSDAG
30 NOVEMBER 2009!

LÄS MER PÅ
www.vinge.se/vingeveckan

www.vinge.se/vingeveckan

VINGE

Jurister och kärnvapen

I augusti 1945 totalförstördes de japanska städerna Hiroshima och Nagasaki av kärnvapen. Sedan dess har kärnvapen inte använts i krig, men antalet uppgår numera till ca 27 000, varav ca 12 000 är aktivt placerade. Så länge kärnvapen existerar finns risken för att de en dag kommer att användas - överlagt eller av misstag. Ett fullskaligt kärnvapenkrig skulle sannolikt betyda slutet för mänskligheten. De nu existerande kärnvapenmakterna är USA, England, Frankrike, Kina, Indien, Pakistan och Israel. Så länge dessa stater har kvar sina kärnvapen finns incitament för andra stater att skaffa sådana. Risken för att kärnvapen ska spridas till fler länder är därför överhängande. Nord-Korea, som redan utfört provsprängningar, och Iran kan nämnas som exempel på sådana länder.

Vad kan göras? Kan en kärnvapenfri värld uppnås? Hur når man dit? Vilken roll kan folkrätten spela? USA:s president Barack Obama har tagit lovvärda initiativ till förhandlingar med Ryssland om kärnvapennedrustning. Dessa behöver dock backas upp i olika sammanhang av den allmänna opinionen, både nationellt och internationellt. Detta är också på gång i olika former. Ett exempel är kampanjen "Global Zero" som består av f.d. politiska ledare, militärer och kyrkliga företrädare. I december 2008 hölls ett Global Zero-möte i Paris där man diskuterade förslag till total nedrustning. Ett led i detta är den internationella konferensen om kärnvapennedrustning som anordnas i Stockholm den 6-8 november 2009. Konferensen samlar civila samhällets organisationer och erbjuder paneldebatter och seminarier med världskända talare som FN:s högste representant för nedrustning Sergio Duarte, generalsekreteraren för Acronym Institutes Rebecca Johnson och f.d ordföranden för IAEA Hans Blix.

Parallellt med politiska initiativ och opinionsbildning utgör folkrätten ett viktigt instrument för fredliga konfliktlösningar. Den internationella juristorganisationen mot kärnvapen (IALANA) - där Svenska Jurister mot Kärnvapen ingår - har tillsammans med folkrättsexperten, läkare och tekniker tagit fram ett förslag till kärnvapenkonvention om fullständig nedrustning (NWC). Detta konventionsförslag används bland annat av FN. IALANA har också, tillsammans med andra organisationer, åstadkommit ett så kallat rådgivande yttrande hos internationella domstolen i Haag (den 8 juli 1996) i fråga om kärnvapen.

Vid sidan av gränsöverskridande initiativ kan jurister även agera på det nationella planet utifrån folkrättsliga aspekter, till exempel när det gäller inrättandet av kärnvapenfria zoner i Europa. Sammanfattningsvis finns det alltså flera olika sätt att arbeta för en kärnvapenfri värld, besök gärna konferensen i Stockholm för att inspireras till vidare engagemang.

Text: Johanna Siesing

Frilansskribent

För ytterligare information om Svenska Jurister mot Kärnvapen, kontakta johanna.sjmk@gmail.com.

Fullständigt program för konferensen i Stockholm finns på www.nucleardisarmament.com

En omfattande stridsrätt

Vid en första anblick är det svårt att inte höja på ögonbrynen när man finner rätten att vidta fackliga stridsåtgärder i grundlagens rättighetskatalog. Stridsåtgärder låter väldigt hårt och främmande. I filmen F.I.S.T från 1978 ses Sylvester Stallone spöa strejkbrytare och vinna landets hjärta, men det är nog inte den typen av stridsåtgärder som avses i Regeringsformen. Likväl har konflikter mellan arbetsgivare och arbetstagare och dessas organisationer ibland urartat i viss mån och bjudit oss studenter på rättsfall som ibland förgyllt seminarierna på termin 2.

Ett uppmärksammat fall på senare tid är det med salladsbaren Wild'n Fresh vilken i årsskiftet 06/07 sattes i blockad av Hotell- och restaurangfacket (HRF). Anledningen till blockaden var att ägaren valt att inte teckna kollektivavtal med facket. Blockaden bestod i att flera representanter från fackförbundet stod utanför salladsbaren mellan 9-18 varje vardag. Det intressanta med tvisten var att ägaren uppgav att de tre deltidsanställda hade villkor som var lika bra eller bättre än de villkor som de anställda skulle erhålla genom kollektivavtalet. Vidare menade ägaren att de anställda själva inte ville ha en ändring av avtalet.

Efter att tre veckor fortlöpt utan att ägaren av salladsbaren skrivit på kollektivavtalet anslöt sig Transportarbetareförbundet till

blockaden och slutade hämta soporna vid fastigheten, detta fick till följd att även andra hyresgäster vid samma fastighet fick utebliven sophämtning. Miljöförvaltningen bröt emellertid den senare blockaden med anledning av de hälsorisker som uppstod till följd av att soporna inte hämtats och fortsatt sophämtning skedde på så vis genom föreläggande från förvaltningen när förhållandena blev ohälsosamma.

Trots en ökad omsättning för företaget under blockaden såldes företaget till slut av ägaren. Då hade blockaden pågått från den 5:e december till och med den 30:e mars. Som skäl till varför ägaren sålde verksamheten berättade denna att blockaden inneburit en stark press på henne och de anställda och att situationen blev ohållbar. Som exempel nämns att vid salladsbarens ettårsjubileum hade av facket ett 40-tal personer placerats ut utanför salladsbaren.

Fallet upprörde många och anledningen till att omsättningen ökade för företaget var att uppmärksamheten kring blockaden tilldrog sig sympatier bland ortsbefolkningen. På detta konstaterande följer frågan; om en blockad har som funktion att avräda personer ifrån att stödja verksamheten som blockeras har antagligen syftet fallerat i det nämnda fallet? Att inte heller de sanitära olägenheter som kan tänkas uppstått till följd av sympatiåtgärden nämns som en faktor

till varför ägaren gett upp är också intressant. Det tycks som att det inte är blockaden och dess legala syften som knäckt ägaren utan någonting annat.

Som just nämnt är blockad en av flera accepterade stridsåtgärder och får företas i avsaknad av befintligt kollektivavtal, det framgår av 41§ MBL. Men var går då gränsen för de legala påtryckningarna? Möjligtvis skulle arbetsgivare skyddas av rättighetskatalogen i Regeringsformen där föreningsfrihet tillförsäkras enskilda mot det allmänna, men lagen ger inte arbetsgivare det skyddet. Arbetsgivarers räddning blir istället RF 2:23 som utgör portalen till Europakonventionen, där art. 11 är av intresse. Artikel 11 i sin ordalydelse har likheten med RF 2:1 att den tillförsäkrar enskilda en positiv föreningsfrihet, men har genom praxis också kommit att innefatta en negativ föreningsfrihet, det vill säga en rätt att även stå utanför föreningar. I Kellermanmålet (AD 1998 nr 17) fastställer arbetsdomstolen att artikeln kan tillämpas direkt mellan enskilda.

Problemet med tillämpningen av artikeln infaller då en arbetsgivare istället för att tvingas in i en arbetsgivarorganisation (som lyder under kollektivavtal), erbjuds att teckna ett så kallat "hängavtal", en kopia av det gällande kollektivavtalet mellan föreningarna. Det senare alternativet förutsätter inte medlemskap i en arbetsgivarorganisation varför art. 11 inte blir till någon nytta för arbetsgivaren.

Allt som oftast visar det sig svårt för enskilda arbetsgivare med mindre företag att hävda sig mot de större resursstarka fackförbunden. De fall som nämnts visar att arbetsgivare mer eller mindre är tvungna att vika sig när siktet ställts in på dem.

Att det råder ett snedvridet maktförhållande mellan fackförbund och oorganiserade arbetsgivare är en utgångspunkt för frå-

gan; finns det goda skäl för att förhållandet ska vara på det här sättet? Fackförbunden i sig är en sammanslutning av de som egentligen är tänkta att vara de svagare parterna i ett anställningsförhållande men det förhållandet stämmer nog inte lika bra som för 100 år sedan. Lagar om anställningsskydd, arbetstid, sjuklön, föräldraledighet o.s.v. finns alla för att tillförsäkra enskilda arbetstagare grundläggande rättigheter i ett arbetsförhållande. Dessa skydd och garantier för arbetstagare fanns inte då arbetarrörelsen började organisera sig i slutet av 1800-talet. Arbetsgivare hade då fria tyglar att leda och fördela arbetet och vid den tidpunkten hade anställda ytterst få rättigheter om några alls. Idag måste fackförbunden anses vara den starkare parten i det förhållandet och det verkar som att det istället är arbetsgivare med mindre rörelser som behöver skydd för att inte tvingas in i föreningar för att freda sig mot fackförbunden.

En enklare lösning skulle vara att neka fackförbund stridsåtgärder mot verksamheter som saknar fackligt organiserade anställda. Är förhållandet sådant att anställd och arbetsgivare båda är nöjda med ett anställningsavtal finns inga skäl att påkalla andra villkor, skulle förhållandet vara ett annat skulle en anställd kunna ta tillvara på sin fackföreningsrätt och ge facket åtkomst till förhandlingarna. Att beslutet slutligen ligger hos de anställda ligger mer i linje med de tankar som gav upphov till fackföreningsrörelserna, nämligen att ta tillvara på de anställdas intressen.

Text: Markus Jahkopson, T3

Mårten Schultz

En annorlunda akademiker

Text: Ingrid Flodérus T9

Under rubriken ”Besök i verkligheten” brukar PJ i varje nummer publicera en intervju med en jurist, med syfte att ge en inblick i yrkeslivet. På redaktionsmötet inför detta nummer bestämde vi oss för att vi ville intervjua en ”annorlunda akademiker”, och ganska snart kom namnet Mårten Schultz upp.

Mårten Schultz föddes 1973 i Kristinehamn, där hans pappa satt ting. Sedan flyttade familjen till Stockholmstrakten. Efter jur. kand. vid Stockholms universitet gjorde han notarietjänstgöring vid tingsrätten i Sunne. Numera är Mårten docent och undervisar i civilrätt på juristprogrammet vid Stockholms Universitet. Men för många av PJ:s läsare är han kanske mera känd som mannen bakom ”Sveriges största juridikblogg” (<http://martenschultz.wordpress.com>).

På sin blogg utmanar denna ”annorlunda akademiker” den kanske något karikatyrartade bilden av jurister som stelbenta byråkrater som aldrig vill ge raka svar. Mårten är både snabb i repliken och har åsikter om det mesta. Under sommaren har han, förutom den flitigt uppdaterade bloggen, även förekommit som juridisk expert i debatter på radio och tv och gjort sitt eget juridiska sommarprogram som podcast.

När jag ringer upp Mårten befinner han sig på sitt arbetsrum på universitetet. Samtalet rör sig mellan allt från bloggandet, universitetsvärlden, pedagogik, media och juristens roll i samhället.

Jag frågar om han aldrig sett några risker med att gå ut med sina åsikter i bloggen under eget namn. Jurister är ju kända för att ogärna tala klarspråk i media.

- Nej, jag skiter i allmänhet i vad folk tycker är riskabelt, lyder det raka svaret.

Kanske inte helt oväntat från någon som gång på gång förespråkat att jurister måste bli bättre på att nå ut även till icke-jurister. En person som menar att jurister måste våga agera och stå upp för fundamentala rättsprinciper när mediadreven går.

- Jurister är för dåliga på att offentligt försvara grundläggande saker som den juridiska oskuldspresumtionen, menar Mårten. Samtidigt kan han se problem med hur jurister behandlas i media.

- Jurister blir censurerade, säger han men ändrar sig.

- Stryk det, censur är ett för starkt ordval

Däremot, säger han, gör sig ”juridisk försiktighet i allmänhet inte så bra i en kort tidningsartikel”. Här har de nya ”sociala medierna” - ett begrepp som Mårten nämner ofta - öppnat upp för nya möjligheter. I bloggar, twitter och olika sociala nätverk på Internet kan jurister få utveckla sina resonemang och tala till punkt.

Mårten är övertygad om att det finns många, som i vanliga fall inte läser juridisk litteratur, som är intresserade av det lite djupare samtalet om rättssamhället.

- Alla paragrafer och SOU:er skrämmar förmodligen bort vanliga läsare.

Inom universitetsvärlden, där han själv arbetar, tycker Mårten att det i allmänhet är ganska högt i tak.

- Det är en fördel med den akademiska världen. Det finns en ganska stor tolerans. Jag har förståelse för att vissa andra jurister, som domare och kanske speciellt advokater, kan ha svårare att ta ut svängarna med vad de säger.

“
Nej, jag skiter i allmänhet i vad folk tycker är riskabelt

Fast visst förekom mindre positiva kommentarer när han startade bloggen.

- Jag minns särskilt en rolig kommentar från en seniorprofessor som tyckte att ”bara för att en massa feta amerikaner gör någonting betyder det inte att det är bra”, säger Mårten.

Han syftade på de amerikanska förlagor, till exempel favoritbloggen ”the Leiter Reports” som inspirerade honom till att själv starta en juridisk blogg.

Jag undrar om bloggen möjligen är ett medvetet kar-

riärsval, ett sätt att sticka ut. Mårten värjer sig för ordvalet.

- Jag tänker inte "karriär" med bloggen. Eftersom min lön delvis finansieras av skattebetalarna tycker jag att jag har en plikt att verka med det omgivande samhället. Det hör till min syn på hur en god jurist bör vara.

Under samtalet blir det tydligt att Mårten har ett brinnande intresse för sitt yrke. Redan när det var dags att välja universitet-utbildning var juridik det självklara valet.

- Juridik symboliserar för mig det perfekta samspelet mellan samhällsfrågor och kreativitet.

Juridiska institutionens Stockholm Centre for Commercial Law, där Mårten arbetar, har som uppgift att främja forskning och forskarutbildning inom affärsjuridiken i vid bemärkelse. Mårtens intresseområden inom juridik är, med egna ord: "För-mögenhetsrättsliga ämnen i allmänhet och skadeståndsrätt och obehörig vinst i synnerhet". Som forskare inom civilrätt har han dessutom möjlighet att ta olika sidouppdrag som har "ena foten utanför den akademiska världen".

- Som forskare blir jag bättre av att ibland skriva stämning-sansökningar.

Enligt Mårten är en förutsättning för att trivas med att ar-beta med juridisk forskning inom universitetsvärlden att man

tycker om att skriva.

- Det är ett måste, slår han fast.

Det är en väldigt fri och kreativ skrivandeprocess, som pas-sar den som tycker om att uttrycka sig.

- Men man ska helst också gilla att undervisa, tillägger han.

Jag frågar Mårten hur han ser på sin roll som lärare i juridik. Han tror att antingen stimuleras man av den rent pedagogiska biten, eller så uppskattar man den sociala biten i mötet med studenterna.

- Sen finns det sådana som jag själv som tycker att undervis-ningen i sig är stimulerande och dessutom tycker det är kul att träffa studenter.

Undervisning och lärande intresserar Mårten på flera sätt. Han tror att många som undervisar i juridik tenderar att un-derskatta studenternas intresse av att vilja ifrågasätta. Därför försöker han att använda sig av en resonerande och ifrågasät-tande form av pedagogik.

- En del tror nog att studenterna bara vill lära sig en god teknik för att arbeta juridiskt. Jag tror att många studenter även är intresserade av att få ett kritiskt perspektiv på lagstiftningen.

- Man måste komma ifrån idén att juridiska problem ska lö-sas. Så är det inte - juridiska problem har inga rätt eller fel. De ska problematiseras och resoneras kring, fast-slår Mårten.

Det låter, tänker jag, med andra ord gan-ska likt idén bakom den problembaserade in-lärningen som tillämpas på juristutbildningen i Uppsala.

Som kanske framgått är Mårten är en man med många olika projekt på gång. Jag undrar om han har några planer för framtiden, en målsättning med vart han vill komma med sitt juridiska arbete.

Återigen är svaret rakt.

- Nej. Jag har inget uttalat mål.

Fast han säger sig gärna stanna inom den akademiska världen. Enligt Mårten är den en perfekt plats för den som önskar en fri tillvaro samtidigt som man arbetar med traditionell ju-ridik.

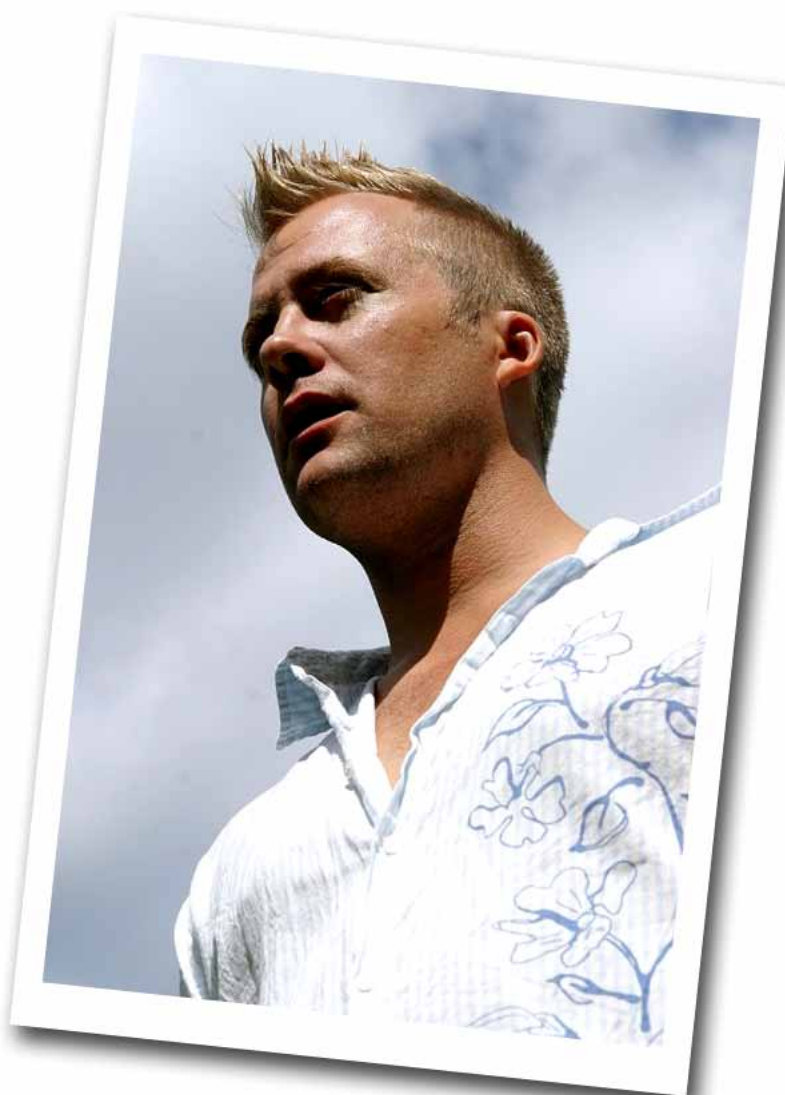
- Jag har faktiskt sökt en tjänst vid juridiska fakulteten i Uppsala, tillägger han.

Avslutningsvis frågar jag Mårten vad som driver honom att fortsätta med juridiken.

- Utan att låta för pretentiös så har jag en grundläggande tro på juridikens kraft i en de-mokrati. Det handlar ju om hur vi får och hur vi bör bete oss mot varandra.

Innan vi lägger på tillägger han:

- Det här regelverket man uppfunnit, juri-diken, är egentligen en fantastisk uppfinning. Helt i klass med hjulet och tryckpressen.

 Rättsmedicinalverket
Rättspsykiatriska avdelningen Stockholm

 KAROLINSKA INSTITUTET

Sektionen för rättspsykiatri

 PSK AVD 113

*Sektionen för vård av rättspsykiatriska
och särskilt vårdkrävande patienter*

Med känsla för det avvikande

– Jag skulle träffa Marianne Kristiansson.

– Jaha. Har du legitimation?

En stor metallcylinder slussar in körkortet till kvinnan som knappt syns bakom det decimetertjocka, tonade, pansarglasat.

– Det ser ut att stämma. Har du varit här förut?

– Nej, säger jag, och tänker att det nog kanske inte blir så mycket mer bortaplan för en jurist.

Samtidigt ställer jag mig och väntar på att den andra rostfria dörren i inslussningsutrymmet ska öppnas och nu händer något. Det som tidigare bara var obehag börjar blandas med nyfikenhet för att istället bli till skräckblandad förtjusning. Nyfikenhet över att få en inblick i denna slutna och omdiskuterade del av påföljdssystemet. Obehag därför att det är den känsla som omger rättspsykiatri.

Möjligen har det sin förklaring i att associationerna oftast går till tidningsrubrikerna; om han som helt plötsligt knivhög ett barn för att han hörde röster eller ströp sin fru för att hon var besatt av djävulen. För stundtals har rättspsykiatri fått symbolisera detta; som en institution för det oförklarliga och oförutsägbara våldet, det som inte går att förstå.

Och kanske är det just obegripligheten som framkallar den största skräcken. Den som ibland kan synas i människors ögon när rättspsykiatri kommer på tal och som stundtals också kan fortplanta sig till den allmänna debatten och diskussionerna om hur samhället ska kunna skydda sig mot de psykiskt sjuka våldsverkanerna.

För nog finns det en uppfattning om rättspsykiatri som en plats för dem som ser ut som alla andra men som inte följer samma mönster, som är oberäknliga, som inte går att läsa och som verkar kunna slå till mot den som anar minst. Och någon som inte går att förstå blir kapabel till vad som helst och då kan allting hända.

Det här är hur som helst första stoppet

för den som hamnar inom rättspsykiatri: Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska avdelning i Stockholm. Avskild från resten av Karolinska institutet och

Huddinge sjukhus påminner den lite lägre byggnaden, med plåtfasad och taggtråd, om en militäranläggning där den ligger.

Som en av två avdelningar i landet (den andra ligger i Göteborg) utför man alla typer av lagstadgade rättspsykiatriska undersökningar, vilket omfattar allt från större utredningar till mindre så kallade paragraf 7-undersökningar (som fått sitt namn efter 7 § i lagen om särskild personutredning i brottmål).

Majoriteten är våldsbrottslingar. Ungefär hälften har begått misshandelsbrott.

Nya rostfria dörrar leder in i ett trapphus och vidare till väntrummet, som

“Avskild från resten av Karolinska institutet och Huddinge sjukhus påminner den lite lägre byggnaden, med plåtfasad och taggtråd, om en militäranläggning där den ligger.

blir outhärdligt varmt när de tonade rutorna stänger ute årets hittills varmaste dag. Intill väggen står ett akvarium i ett slags försök att sätta färg på en annars hopplöst intetsägande landstingsmiljö. Ovanpå ligger en tjock bunt broschyrer med en hälsning från företaget som såg tillfallet för marknadsföring på Rättspsykiatriska avdelningen: »Hyr ett akvarium – vi sköter det!«.

Vid fönstret sprider blommor ut sig som stora näckrosor och i bokhyllan står skönlitterära böcker med slitna ryggar som vittnar om att de antingen har stått där väldigt länge eller att väntetiderna brukar vara väldigt långa.

När Marianne Kristiansson tar emot ger hon ett överraskande informellt

intryck i sin svarta klänning och sitt rosa diadem. Hon är verksamhetschefen och chefsöverläkaren som stundtals har uppmärksamats genom sina olika uppdrag som sakkunnig i brottmål – inte minst för några år sedan, då hon drogs in i den rättspsykiatriska undersökningen av Ulf Olsson, den så kallade ”Helén-mördaren”, som senare dömdes till rättspsykiatrisk vård efter två sällsynt råa sexualmord.

På sätt och vis kanske man kan säga att hon har en fallenhet för det som väcker obehag hos andra: »ett intresse för avvikande beteenden«, som hon själv uttrycker det, när vi slagit oss ned i två av fätöljerna framför hennes skrivbord.

Hon, som i grunden är läkare med flera specialistkompetenser inom kroppssjukvård, säger sig här ha hittat en yrkesroll som har gett henne möjligheten att ägna sig nationellt och internationellt åt det som gjorde att hon en gång tog steget och valde att uteslutande syssla med rättspsykiatri: Att lära sig mer om dessa »avvikande beteenden« för att på så sätt kunna förebygga våldet.

För den som genomgår en rättspsykiatrisk undersökning är processen ganska krävande. De flesta kommer direkt från häktet och får sedan vistas på den dygnetruntövakade avdelningen i ca 3-4 veckor.

Själva poängen med utredningen är att försöka skissa en helhetsbild av den intagne ur ett socialt perspektiv och det är därför naturligt att hela processen inleds med att domstolen sänder över allt samlat material om personen. Eftersom de flesta som undersöks i regel har varit i kontakt med olika myndigheter tidigare brukar materialet från domstolen oftast kompletteras med material också från andra håll.

På samma gång sätts ett arbetslag ihop bestående av en rättspsykiater, en psykolog och en forensisk socialutredare. Dessa ska sedan genomföra alla de tester och samtal som kommer att hålla den intagne mer än upptagen under större delen av tiden på Rättspsykiatriska

avdelningen.

Jag frågar vad man pratar om och Marianne Kristiansson svarar att en stor del av samtalen handlar om personens bakgrund, men att mycket naturligtvis också handlar om brottet som personen står åtalad för:

– Vår huvuduppgift är att bedöma om personen var allvarligt sjuk vid tidpunkten för brottet och då måste vi ju helst prata med personen för att se vad denne själv säger, förklarar hon.

Så hur är det att närma sig dessa avvikande personer som stundtals också har begått svåra våldsbrott? Lättare än vad man kanske tror.

Visserligen, säger hon, är rättspsykiatrer proffs på att prata med folk, men i slutändan rör det sig ändå om ganska enkla metoder: Man använder sig av sunt förnuft och bemöter dem som människor vill bli bemötta i allmänhet.

Och hon fortsätter samtalet genom att förklara sin fascination över att det ”faktiskt nästan alltid går att prata med dessa stundtals väldigt udda personerna”.

Annars kan man nog säga att saklighet är någonting som präglar både Marianne Kristiansson och arbetet på Rättsmedicinalverkets rättspsykiatriska avdelning. Det finns, naturligt nog, väldigt litet

utrymme för egna känslor i kontakten med de intagna och särskilt vad gäller egna värderingar inför vad som personen eventuellt har gjort. Man måste, säger hon, alltid ha förmågan att skilja på sak och person. Det skulle inte fungera annars.

Sympatiserar man med den intagne? Ja, det gör man, men hon är nog med att understryka att det är för personen och dennes situation och inte själva handlingen vid brottstillfället.

Men hon blir ofta förvånad i arbetet. För det mesta över att brotten överhuvudtaget inträffar, ibland också över vem som är gärningsman. Hon förklarar att många kan vara tillsynes sympatiska personer som går alldeles utmärkt att kommunicera med; att de kan få själva handlandet vid brottstillfället att framstå som ganska oförklarligt.

Egentligen, säger hon, behöver inte tragedierna inträffa. Inte med den kunskap och de resurser som finns idag. Skulle de flesta få hjälp med att sköta sin mediciner, med ett ordnat boende och med att undvika alkohol, så skulle det mesta lösas sig självt.

Hon upplyser att alkohol är en gemensam nämnare för två av tre som hamnar inom rättspsykiatri och förklarar vidare att bristande mediciner, är en anledning till att en person med en psykisk

problematik kan gå över gränsen.

Någon som har svårt att kontrollera sin tankar kan till exempel tappa kontrollen, börja tänka för mycket och till slut höra röster:

– För rösterna är i grunden vanliga tankar, säger hon.

Samma sak, fortsätter hon, kan för den som istället har svårt att läsa mänskliga signaler, innebära misstolkningar som leder till misstänksamhet och paranoia vanföreställningar.

Marianne Kristiansson menar att problemet till stora delar är organisatoriskt och att mycket av resurserna i själva verket redan finns.

Och därför är också organisationen något som hon vill arbeta med. För att få alla inblandade myndigheter till att bli bättre på att samarbeta, för att de tillsammans ska försöka få allting att fungera och för att de tillsammans ska få patienternas behov tillgodosedda. Då skulle det antagligen bli mindre av tragik och tidningsrubriker.

För henne framstår det oförklarliga som förklarligt. Hon känner inget obehag.

Text och foto: Rikard Samuelsson, T5

En global byrå ger dig ett annat perspektiv

www.whitecase.se

Det är skillnad på att arbeta på en lokal och en global byrå. White & Case är en av världens största affärsjuridiska advokatbyråer, med kontor över hela världen. Att vara en global advokatbyrå är en styrka, våra jurister arbetar ofta med ärenden du hör talas om i media.

Idag arbetar ungefär 40 jurister på Stockholmskontoret och vi söker kontinuerligt fler jurister.

Worldwide. For Our Clients.

36 Offices. 25 Countries.

Sjukvården till svars

I dessa tider när mediahysterin kring den så kallade svininfluensan har nått sin kulmen har vi åter fått upp ögonen för sjukvården. Idag ställs allt högre krav på att patienten ska få information och behandling inom skälig tid. Men vad händer om något går fel? Vilka möjligheter har en patient att få ersättning för en skada? Kort sagt; hur ställer man sjukvården till svars?

Detta rättsområde går i USA under benämningen medical malpractice och har blivit vad man närmast kan kalla en industri. Amerikanska patienter drar sig inte för att stämma sina läkare inför domstol, om de anser att de vållat skadat eller felbehandlat dem. I Sverige har endast ett fåtal rättsfall i allmän domstol aktualiserats. Vägen att få ersättning direkt grundat på skadeståndslagen (SkL) har visat sig vara föga framgångsrik.

Patienten måste nämligen, enligt sedvanliga skadeståndsrättsliga principer, visa såväl orsakssamband mellan skada och felbehandling som oaktksamhet hos vårdgivaren.

“Vilka möjligheter har en patient att få ersättning för en skada? Kort sagt; hur ställer man sjukvården till svars?”

- motparten har ju knappast några problem att få fram sakkunniga och expertvittnen. Domstolen fäster vidare i regel också betydande vikt vid deras utlåtanden. En förlust innebär också att patienten måste stå för såväl sina egna som motpartens rättegångskostnader. Så vilka möjligheter finns det i praktiken?

Den första tanken som sannolikt slår en patient, som anser sig ha blivit felbehandlad, är att anmäla detta till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN). En anmälan leder dock på intet sätt till att patienten blir ekonomiskt kompenserad. HSAN prövar endast om vårdgivare gjort sig skyldiga till fel i sin yrkesutövning, vilket om så är fallet, kan föranleda en disciplinär påföljd, varav den mest ingripande påföljden är ett återkallande av legitimation.

Att en yrkesutövare blir fälld av HSAN ger dock sällan några faktiska konsekvenser. Det är nämligen upp till arbetsgivaren att vidta åtgärder till följd av anmälan - något som sällan sker i praktiken.

Då återstår möjligheten att få ersättning i enlighet med patientskadlagen (PSL), som ålägger alla vårdgivare att ha en patientförsäkring. I lagen regleras vilka fall som berättigar till ersättning. De vanligast förekommande fallen är att en skada, vid en bedömning i efterhand, med övervägande sannolikhet kunnat undvikas eller att patienten i samband med vården fått en infektion som han inte skäligen måste tåla. Lagen är uttömmande såtillvida att inga fall utöver de som anges i lagen ger rätt till ersättning, hur ömmande omständigheterna än är.

Till skillnad från skadeståndsvägen enligt SkL har PSL inget krav på oaktksamhet eller culpa. Vidare har PSL ett lägre beviskrav på orsakssamband; patienten måste endast visa att orsakssambandet är ”övervägande sannolikt” och inte ”klart mer sannolikt” som SkL stadgar. Vilka skäl finns det då att i alla fall välja den omständliga skadeståndsvägen framför patientskadeersättning? Ett skäl är att ersättningen enligt PsKL är begränsat till ett maxbelopp, något som vid stora skador kan få patienter att istället överväga att processa genom allmän domstol istället för att sätta sitt hopp till patientskadenämnden välvilja.

Det är uppenbarligen inte helt enkelt att ställa sjukvården till svars för de fel som begås. Alternativen är flera och lagstiftningen snårig. Det ligger även i sakens natur att det kan bli svårt att reda ut vem som ska bära ansvaret när medicinska bedömningar blir föremål för juridisk överprövning. Men frågan vi kanske bör ställa oss är om vi egentligen vill ha ett system likt det i USA där läkare inte vågar ta några risker i rädslan att deras försäkringsbolag ska dra tillbaka deras ansvarsförsäkringar eller att patienten tänker stämma dem. Vill vi ha en sjukvård där vi kan ställa läkaren mot väggen? Svaret är onekligen avhängigt om man själv utsatts för felbehandling eller ej. Således; ibland, men knappast alltid.

Din rätt till frihet och andras rätt att begränsa den

Text: Andrea Rahmström, T7

Ingen har väl undgått att notera att rörelsefriheten är en grundläggande frihet som skyddas i RF, men att den också kan begränsas enligt de villkor som närmare anges där. Så har också gjorts i ett antal lagar som du kommer i kontakt med under olika perioder av utbildningen. Undrar du när du riskerar att bli frihetsberövad eller kanske vad du har för möjligheter att frihetsberöva någon annan? Det mesta är troligen ingen okänd mark för dig som kommit en bit på utbildningen, men kanske för dig som just börjat. I vilket fall som helst är det alltid trevligt med lite repetition och har du tur så får du veta något du inte redan visste.

Brottslingen

För den som begått ett brott finns risken att i domstol bli dömd till fängelsestraff. Villkoren anges i brottsbalken. Av dem som dömdes till fängelse under 2008 var åldersgruppen 21-29 år dominerande, 93 % var män och 41 % var återgångsförbrytare enligt statistik från DN. Andra former av frihetsberövanden kan för en enskild person upplevas minst lika skrämmande som ett fängelsestraff. Under själva brottsutredningsstadiet finns möjlighet att gripa, anhålla och häkta den som är misstänkt för brott enligt rättegångsbalken (RB). När ett brott har begåtts och ska utredas finns behov av att tala med misstänkta, eventuella målsäganden och vittnen. Den som inte följer med på frivillig basis kan tas med eller hämtas till förhör. Dessa personer är skyldiga att stanna sex timmar och en misstänkt ytterligare sex timmar om det är av synnerlig vikt för utredningen.

Övervägande del av de misstänkta tas inte enbart in för förhör utan grips på plats. I sammanhanget kan nämnas envarsgripande, vilket innebär att den som begår ett brott som

har fängelse i straffskalan och är på flyende fot får gripas av envar. Envar får inte frihetsberöva utan enbart hålla kvar personen med fysiskt våld i väntan på polis. En intressant detalj är att den som gjort ett envarsgripande inte får släppa brottslingen utan polisens tillstånd som kan ges över telefon. Hur man ska kunna hålla fast personen och samtidigt prata i telefonen förblir för mig oklart. Övervägande del av de misstänkta grips dock av polis. Den gripne får hållas kvar högst tolv timmar för förhör innan åklagare ska besluta om anhållande eller frisläppande. Anhållningsbeslut från åklagare förutsätter i princip att det finns grund för häktning och ett gripande förutsätter i sin tur grund för anhållande. Med andra ord krävs i princip skäl för häktning för att kunna gripa någon. Senast tredje dagen efter beslut om anhållande ska åklagaren göra en häktningsframställan eller släppa den misstänkte fri. Att det varar under så kort tid är anledningen till att varken beslut om gripande eller anhållande kan överprövas av domstol. För den misstänkte blir det i praktiken ingen skillnad mellan att vara anhållen eller häktad förutom att en häktning kan pågå betydligt längre.

När finns då grund för häktning enligt RB? Den misstänkte ska på sannolika skäl vara misstänkt för ett brott som i straffskalan har fängelse ett år eller mer. Med det menas att åtminstone maxstraffet ska uppgå till denna nivå. Den misstänkte får inte häktas om det kan antas att denne kommer att dömas till böter, t ex för förargelseväckande beteende. Det ska också finnas risk för att den misstänkte undandrar sig lagföring eller straff, försvårar utredningen eller fortsätter sin brottsliga verksamhet. Den sista grunden har hittills varit det överlägset mest använda. I andra stycket finns en obligatorisk häktningsregel. Om det lindrigaste straffet är fängelse två år ska den som på sannolika skäl är misstänkt häktas om det inte är uppenbart att skäl saknas. Exempel på sådana brott är

mordbrand, dråp och narkotikabrott. Även den som enbart är skäligen misstänkt kan i undantagsfall häktas om det är av synnerlig vikt och då även för bötesbrott. Efter 14 dagar i häktet ska normalt en ny häktningsförhandling hållas i väntan på dom i målet. Om den misstänkte senare fälls för brottet, blir frågan om han ska hållas kvar i häktet i väntan på att domen vinner laga kraft. Om han däremot frikänns har han rätt till ersättning för den kränkning som frihetsberövandet inneburit.

Den besvärande

Det finns befogenhet i polislagen för polisen att avvisa eller avlägsna den som stör eller utgör en fara för den allmänna ordningen. Det ska vara ett angrepp på ett intresse som är av betydelse för allmänheten och det ska vara pågående. Detta får avgöras utifrån omständigheter som plats, tidpunkt och styrka på angreppet. Bestämmelsen syftar till att klara upp en pågående situation till exempel en urartad demonstration, besvärliga fotbollshuliganer eller krogbråk. Om avvisande eller avlägsnande inte är tillräckligt kan istället omhändertagande bli aktuellt. Omhändertagande ska alltså vara en sista utväg, men det innebär inte att det alltid måste föregås av avvisning eller avlägsnande om det står klart att dessa åtgärder kommer att vara otillräckliga. Om ett avlägsnande i praktiken blir ett omhändertagande får avgöras efter en sammanvägning av omständigheter som varaktighet, miljö och sträcka. Att polisen kör någon långt ut på landet där kommunikationer saknas talar mer för att det är fråga om omhändertagande. Gränsdragningen är viktig eftersom omhändertagande bland annat aktualiserar bestämmelsen om förhör.

Den berusade

Att omhänderta en berusad person med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) brukar i vardagligt tal kallas ”att lobba”. Det krävs kraftig berusning för att kunna omhänderta någon med stöd av den lagen. Personen ska i stort sett inte kunna ta hand om sig eller utgöra en fara för sig själv eller sin omgivning. För mindre berusade måste befogenhet hämtas i polislagen, vilket som sagt ställer högre krav i form av dokumentering och förhör av den omhändertagne.

Den psykiskt störda och missbrukaren

I lagen om psykiskt störda finns befogenhet för chefsöverläkare att hos länsrätt ansöka om tvångsomhändertagande och begära handräckning av polis för att omhänderta en psykiskt störd person i vissa fall. Det ska röra sig om allvarlig psykisk

störning som psykos, djup depression eller självmordstankar.

Lagen om vård av missbrukare i vissa fall har till syfte att avbryta livshotande missbruk. Med missbruk avses intag av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningar (sniffning). Spelmissbruk, sexmissbruk, ätstörningar och liknande omfattas alltså inte. Mot att ta in fler typer av missbruk i lagen har anförts avgränsningsproblem, höga kostnader och att det allmänna bör ingripa så lite som möjligt i den enskildes liv. Samtliga rekvisit måste vara uppfyllda för att tvångsvård ska komma i fråga. Det ska vara fråga om ett ”fortgående missbruk” med vilket avses viss varaktighet, kontinuitet och aktualitet. Vårdbehovet ska inte kunna tillgodoses på annat sätt och med det avses inte att alla möjligheter till hjälp har prövats, men att de har erbjudits och diskuterats. Slutligen måste personen utgöra någon form av fara för sig själv eller någon närstående. Berörda myndigheter har anmälningsplikt till socialnämnden som sedan ansöker hos Länsrätten om tvångsvård. Socialnämnden kan för omhändertagande begära polishandräckning.

Smittbäraren

Smittskyddslagen ger rätt till tvångsomhändertagande med syfte att skydda människors hälsa. Om det finns risk för spridning av en samhällsfarlig sjukdom får en smittskyddsläkare besluta att den som har eller kan antas ha varit utsatt för smitta av sjukdomen skall hållas i karantän och ansöka hos länsrätt att den som lider av en allmänfarlig sjukdom ska isoleras. Isolering sker på vårdinrättning medan någon kan hållas i karantän i annan byggnad eller område. Socialstyrelsen exemplifierar samhällsfarlig sjukdom som smittkoppor och allmänfarlig sjukdom som salmonella, tuberkulos och HIV. För den som mot förmodan är intresserad finns ett uttömmande lista på sjukdomar som bilaga till smittskyddslagen.

Kära frihet...

Rörelsefriheten är som sagt en av våra grundläggande rättigheter i samhället, men kan tas ifrån dig fortare än du hinner säga ”regeringsformen”. Gör du dig skyldig till brott eller ett visst uppträdande finns det relativt stora möjligheter för det allmänna att begränsa din frihet. Vad har vi då lärt oss? Att intag av för mycket alkohol på kort sikt kan leda till omhändertagande och på lång sikt till tvångsvård. Detsamma gäller den som intar narkotika, medan sexmissbrukaren än så länge kan känna sig relativt trygg. Kanske kan det vara idé att ha med sig busstidtabellen nästa gång Djurgården möter AIK om just du råkar befinna dig på fel plats och blir tvungen att ta dig hem från obygden.

Utlänningsrätt

Inom utlänningsrätten kommer man i kontakt med en hel del ord, uttryck och definitioner. För dig som känner dig osäker och ännu inte läst T6 kommer här en användbar ordlista så att du kan hänga med i matchen.

Anknytning: Ett visst förhållande till någon som redan är bosatt eller har uppehållstillstånd i landet kan ge rätt till uppehållstillstånd. Ska som huvudregel vara beviljat före inresa. Gäller make, sambo, barn, etc.

Asyl: Upphållstillstånd som beviljas den som uppnår status som flykting.

Avvisning: Avvisas att resa in i landet redan vid ankomst till exempel för att personen saknar pass eller uppehållstillstånd. Det finns dock avvisningshinder till exempel att det finns skälig anledning att anta att utlännings skulle vara i fara för dödsstraff eller tortyr om avvisningen verkställs.

Eurodac: En gemensam databas inom EU för utbyte av fingeravtryck på de asylsökande.

Flykting: Den som flyktingförklaras ska genast ges uppehållstillstånd. Den sökande ska befinna sig utanför sitt hemland på grund av att denne känner välgrundad fruktan för förföljelse och inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av detta lands skydd.

Första asyllandsprincipen: Den asylsökande ska söka asyl i det första land som denne kan söka i. Principen kommer ifrån Dublinförordningen som garanterar att den som söker asyl i någon av EU:s medlemsstater får sin ansökan prövad i någon av dessa stater. Den politiska visionen ska vara likvärdig i EU-länderna för villkor för asyl och därför ska det inte löna sig att resa mellan länderna. Enligt förordningen kan en sökande skickas tillbaka till det första asyllandet.

Invandrare/immigrant: En person som har flyttat från sitt födelseland till ett annat land och har folkbokfört i det nya landet, men inte blivit medborgare.

SFI: Svenska för invandrare. Kurser som hålls av kommunen.

Skyddsbehövande i övrigt: Är den som inte går under flyktingdefinitionen, men som känner välgrundad fruktan för att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Det kan också gälla svåra motsättningar i hemlandet eller en miljökatastrof.

Synnerligen ömmande omständigheter: Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund. Består av en samlad bedömning av samtliga omständigheter där hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situationen i hemlandet särskilt

beaktas. Det krävs allvarlig sjukdom som är livshotande och att behövlig vård inte kan fås i hemlandet.

Upphållsrätt: En rätt för EES-medborgare att vistas i landet i mer än 3 månader. Kan beviljas på grund av bland annat studier eller arbete eller enbart att personen har tillräckligt med medel och försäkring för att täcka vistelsen.

Upphållstillstånd: Är ett tillstånd att vistas i landet under viss tid eller permanent. Kan beviljas för den som uppnår status som flykting eller skyddsbehövande i övrigt, har viss anknytning eller kan visa synnerligen ömmande omständigheter. Kan dock vägras till exempel om den sökande tidigare gjort sig skyldig till brottslighet.

Utvisning: Kan ske av den som uppehåller sig i landet men saknar de tillstånd som krävs. För utvisningshinder se avvisning.

Visering/visum: Tillstånd att resa in i landet och vistas här i högst 3 månader.

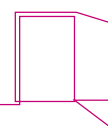
Text: Andrea Rahmström, T7

Internationell karriär som affärsjurist? Ta tunnelbanan.

Visst är London, New York eller Tokyo trevligt. Men du behöver inte åka dit för att göra internationell karriär. Hoppa av tunnelbanan vid Hötorget och kom till oss på Linklaters. Här i Stockholm är miljön internationell så det räcker och blir över. Vi har nämligen en förkärlek till stora och komplexa affärer där vi samarbetar gränslöst mellan våra kontor runt om i världen.

Starta resan genom att söka till vårt Junior Associate Programme. Läs mer på www.linklaters.com/careers.

linklaters.com/careers

Studenten och institutionen – en lathund

Kan betyg överklagas? Har jag rätt att begära ut gamla PM? Vad händer om jag blir påkommen med att fuska? I denna artikel ges en bild över några olika juridiska frågeställningar – utöver de rättsliga problem vi juriststudenter ställs inför varje seminarium – man kan komma i kontakt med som student vid universitetet.

Förvaltningslagen

Förvaltningslagen gäller – vilket de som läst T6 fått inpräntat – för myndigheters handläggning av ärenden. Ärendehanläggning leder fram till ett beslut som påverkar individen med tvingande verkan.

Uppsala universitet är, tillsammans med bland annat Domstolsverket, Migrationsverket och Datainspektionen, ett exempel på en statlig, central förvaltningsmyndighet. Juridiska institutionen ingår som en del i myndigheten Uppsala universitet.

Eftersom universitetet är en förvaltningsmyndighet blir förvaltningslagens regler tillämpliga. I lagen ställs krav på hur myndigheter ska sköta sin ärendehanläggning. Bland annat ska myndigheten handlägga ärenden ”enkelt, snabbt och billigt” och svara på frågor och ge råd till enskilda genom sin så kallade serviceskyldighet.

Det bör poängteras att all verksamhet inom universitetet inte styrs av reglerna i förvaltningslagen. Det finns verksamhet som inte faller under lagen. Ett typfall är att en lärare på universitetet håller en lektion eller en föreläsning. Detta så kallade ”faktiska handlande” utmynnar inte i ett förvaltningsbeslut. När det är dags för examen och läraren rättar pm eller tentor handlägger han eller hon däremot ett ärende i förvaltningslagens mening. Här ska ju arbetet leda fram till ett beslut om betyg.

Vid många typer av ärendehanläggning utövar myndigheten myndighetsutövning. Utan att gå in på detaljer, kan man säga att ledordet för myndighetsutövning är att myndigheten utövar makt i förhållande till enskilda. Vid ärenden som medför att myndighetsutövning utövas mot enskild finns extra starka krav i förvaltningslagen för att tillvarata individens rättssäkerhet.

Exempelvis ska myndigheten löpande underrätta den enskilde om nya uppgifter som tillförs i ärendet och motivera sitt beslut. Besluten kan i allmänhet överklagas.

Överklaga betyg

Enligt förvaltningslagens regler får den som beslutet angår överklaga ett förvaltningsbeslut, om det har gått honom emot och kan överklagas. I högskoleförordningen anges de olika beslut inom högskolan som kan överklagas. Hit hör exempelvis beslut om att en sökande inte uppfyller kraven på behörighet vid antagningen till en utbildning och avslag på en students begäran att få examensbevisbeslut. Alla förvaltningsrättsliga beslut kan nämligen inte överklagas. Hit hör beslut om betyg. Även om vissa juriststudenter kan uppleva ett U i betyg som något negativt, har det inte ”gått honom emot” i förvaltningslagens mening.

Studenternas rättssäkerhet har dock stärkts genom möjlighet till omprövning av beslut. Omprövning är inget formellt överklagande i högre instans. Istället innebär det att beslutsmyndigheten – i detta fall universitetet – ska göra en granskning av beslutet och ändra uppenbart oriktiga beslut. Regeln framgår av förvaltningslagen, och kan användas på initiativ av myndigheten själv men även genom att individen påtalar det. Omprövning kan bara användas för att ändra besluten i gynnande riktning. Betygsbeslut kan alltså höjas med hjälp av denna bestämmelse, aldrig sänkas. Så var inte rädd att begära omprövning om rättningen varit orättvis.

Offentlighetsprincipen inom universitetsvärlden

När olika handlingar är upprättade inom juridiska institutionen eller inkomna utifrån, till exempel från studenterna, och

förvaras där är handlingarna allmänna. Det följer av bestämmelser i Tryckfrihetsförordningen. Som utgångspunkt gäller då offentlighetsprincipen, som är en grundpelare inom svensk förvaltning. I praktiken medför offentlighetsprincipen att tentasvar, pm och andra skriftliga uppgifter som vi studenter lämnar in till behörig befattningshavare på institutionen är allmänna handlingar och får begäras ut av vem som helst.

Undantag från offentlighetsprincipen finns i offentlighets- och sekretesslagen som trädde i kraft i juni i år (den ersatte den gamla sekretesslagen). När någon begär ut en handling ska en sekretessprövning göras. Då kan det visa sig att olika skyddshänsyn, till exempel enskilds integritet, överväger intresset av allmänhetens insyn. I sådana fall är handlingen inte offentlig och ska inte lämnas ut av myndigheten.

Man ska dock komma ihåg att offentlighetsprincipen råder som huvudregel. Detta hänger ytterst samman med yttrande- och informationsfrihet som är grundläggande rättigheter i ett demokratiskt samhälle.

Vad gäller studenters integritet inom universitetet finns ett kapitel med bestämmelser om sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet. Reglerna tar sikte på särskilt känsliga personuppgifter. Uppgifter om tentareslutat och betyg är däremot inte – som ibland görs gällande – ”känsliga” i lagens mening och alltså inte belagda med sekretess. Även pm och tentasvar som en student lämnar in är offentliga allmänna handlingar.

Vad gäller själva skrivningsfrågorna finns möjlighet att sekretessbelägga ”om det kan antas att syftet med provet motverkas om uppgiften röjs”. Innan tentan skrivits av alla studenter kan man tänka sig att syftet motverkas om uppgiften röjs. Att hävda offentlighetsprincipen och på så sätt få ut tentan innan skrivningsdagen är därför (tyvärr!) inte möjligt. Efter att tentan hållits är det däremot troligt att den som vill har rätt att få ut gamla tentafrågor

disciplinnämnd som enligt lag ska finnas vid varje universitet. Om man fällt innebär det i praktiken en varning eller, i de grövre fallen, avstängning från undervisningen i maximalt sex månader. Studenten kan överklaga beslutet hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt högskoleverkets rapport ”Disciplinärenden 2008 vid högskolor och universitet” blev under förra året 543 studenter föremål för disciplinära åtgärder. Av dessa avstängdes 417 och 126 fick en varning. Plagiering är den i särklass vanligaste orsaken att bli föremål för en disciplinåtgärd. Problemet är globalt, och orsaken antas vara de möjligheter som ny informationsteknik medfört.

Rätt att helt avskilja studenter från utbildningen?

En fråga som är omdebatterad är vad som ska göras om det uppdagas att en student gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Här kan nämnas det uppmärksammade fallet för några år sedan med den mord-dömde läkarstudenten vid Karolinska institutet.

Att antas till en universitetsutbildning, exempelvis juristprogrammet, är ett gynnande förvaltningsrättsligt beslut. Individen ska kunna förlita sig på att ett beslut från en myndighet står fast. Individens trygghet motiverar att myndigheten som utgångspunkt inte ska kunna ändra ett förvaltningsbeslut till den enskildes nackdel.

Det finns dock enligt högskolelagen möjlighet att i vissa fall avskilja studenter från en utbildning. Detta kan ske om en student har en psykisk störning, lider av missbruksproblem eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet. Man kan dock inte rutinmässigt vägra en student att gå kvar på ett utbildningsprogram för att det visar sig han eller hon begått ett allvarligt brott. Enligt högskolelagen krävs dessutom att det finns en påtaglig risk för att studenten kommer att skada person eller egendom för att kunna bli avskild från utbildningen.

Text: Ingrid Flodérus, T9

Disciplinåtgärder

Enligt högskoleförordningen kan fuskklappar och otillåtna hjälpmedel, samarbete, plagiat, förfalskning av dokument, störande av undervisningen och att utsätta andra för trakasserier leda till att disciplinära åtgärder vidtas. Detta sker hos den

Ex-juristen Henrik Hjelt

Om vägen från juridiken, tv-zappande älgar i skinnbyxor, batikkurser och hur han som jurist skulle ta betalt för underhållande pläderingar.

Text: Torbern Werner T5

Studier innebär en tidskrävande insats, en energimässig ansträngning. I centrum av denna turbulenta, fantastiska och omväxlande vardag finns också det bakomliggande faktumet att man i viss mån faktiskt börjat välja inriktning i livet. Man hittar ett forum - ett fack, där man kommer hitta yrkesmässig stimulans. Man skaffar sig ambitioner på så sätt att det man nu gör på universitetet ska resultera i ett något - en fortsättning. I fallet med juridiken innebär detta en konfrontation med en rad frågeställningar, eller det som i sökande karriärdiskussioner brukar benämnas vägval. Känslan av att juridiken är överallt och att man senare har obegränsade möjligheter att utforska yrkeslivet ur flera perspektiv stämmer i många avseenden, men hur ska man ta det initiala klivet? Kanske är det just det som lockar. Känslan av att man efter den tiden här i Uppsala inte besitter mer än ett "tänk", ett förhållningssätt till samhället som man är fri att utnyttja på ett sätt som ligger helt i händerna på ens egen kreativitet.

Ur en annan synvinkel kan man se dessa grubbel som ett västerländskt lyxproblem och istället låta magkänslan stå för de rationella besluten. Ett "destination unknown" tänk.

- Min första tanke var att när det regnar kan jag vara inomhus. Och jag äter varm mat varje dag. Man sitter och läser hela dagarna, allt var så jävla lyxigt liksom, *säger* Henrik Hjelt, främst känd som uppskattad komiker men tillika officersutbildad uppsalajurist, när han försöker visualisera kontrasten mellan ett liv på havet och livet under en grön läslampa i bibliotekens läsesalar.

Utan en framtidsagenda inristad i sten ägnade Henrik sin eftergymnasiala tid åt vind och segel. På olika fartyg utförde han under nästan två år längre resor och äventyrsseglingar runt om i världen. Ett äventyr som, enligt Henrik själv, tog slut när han någonstans ute på norra ishavet nåddes av insikten att han inte hade så mycket till liv vid sidan av båten. Med pappa som advokat på en stor byrå i Stockholm och med hunger efter en stadig social plattform återvände han därför hem för att (efter att däremellan hunnit med en officersutbildning i marinen) läsa till jurist i Uppsala.

Varför juristbanan?

- Jag tänkte att det var en utbildning som var bra att ha i alla lägen. Jag hade såklart sett pappa. Han var att han alltid var en sån som folk ställde frågor till. Det är väl i och för sig advokater och läkare som åker på den. Men det var fokuserat.

Plats för intervjun är i en hotellobby med utsikt över humlegårdsparken. Solen skiner. Med anledning av tidningens tema "på okänd mark" är Henrik en bra illustration över att vad som helst kan hända även om karriärvägen redan är utstakad. Parallellen mellan juristvärlden och stand-up komedi är väl annars inte självklar.

Som person är Henrik rationell, positiv och har en talande förmåga att vara allvarlig och lättäm i ett kast - en egenskap som skapar känslan av att likväl kunde axlat uniformen som sträng officer eller jurist. Självklart med humorn i behåll även då. Humorn är enligt Henrik själv en naturlig del av honom som funnits där sedan tidig ålder, då utvecklad som en försvarsmekanism för att hålla huvudet över vattnet i den ungdomliga attitydvardagen:

- Det var ju superviktigt att tillhöra något. Om man bröt mönstret genom att ställa sig upp och vara rolig så tyckte ju alla killar att 'det där var konstigt'.

Vid sidan av studierna i Uppsala började Henrik arbeta med humor på Stockholms nation. Spex och nationalsliv blev en ventil. Här träffade han även Mikael Tornving, också han blivande professionell komiker. Mötet innebar en kulturock.

- Han var norrlänningen, jag var stockholmare. Men vi kände på varandra där ett tag innan det klickade och vi kom på att vi kan utnyttja de här olikheterna till att gå upp på scen och bli förbannade på varandra, men fort-

farande med kärlek så folk förstod att vi hade det mysigt egentligen liksom, men...

Här blir Henrik blir avbruten. Fram kommer en känd svensk politiker för att i förbifarten hälsa. Artiga hälsningsfraser utbyts innan hon jäktar vidare. Istället för att fortsätta sitt tidigare resonemang lutar Henrik sig fram för att med ett viskande och avslöjande röstläge förklara sin förvåning när han i underhållningsprogrammet "På Spåret" deltog i samma lag som denne och i programmet förlorade poäng på grund av politikerns bristande kunskap om var exempelvis myntverket var beläget.

- Jag blev ju jättebekväm, tänkte att här sitter man med en representant för Sveriges riksdag, måste ju ha koll liksom, men, haha, tvärt!

Tillsammans med Mikael och ytterligare två vänner skapades under studietiden gruppen Humurator eller "bolagiserad humor" som han själv väljer att uttrycka det. En grupp som fortfarande är aktuell med humorshower runt om i Sverige. Efter avslutade studier och med båda fötterna i yrkeslivet började dock huvudbry uppstå hos samtliga medlemmar i gruppen. Man drömde om en förlängning av det arbete man påbörjat i Uppsala. Frågan om gräset är grönnare uppkom.

- De tog ju tid. Alla var ju med på scenen och körde men Mikael jobbade ju fortfarande, dök upp i kostym till repetitionerna och så vidare. Men han blev gråare och gråare så vi sa ju det att du får ta och skjuta ut dig snart alltså.

Henrik själv jobbade på en byrå i Stockholm och trivdes bra med sin inledda yrkeskarriär. Åren efter gymnasiet och den färgpalett av upplevelser han skaffat sig medförde dock att han fortfarande hade distans till juridikvardagen. När han sedan stod inför valet att byta bransch kändes klivet över till ett liv som komiker på heltid föga främmande. De vänner och de planer som fanns för den framtida karriären som jurist blev inte ett hinder. Detta även om hans familj och framförallt fadern ställde sig ytterst tveksamma inför tanken på att sonen inte skulle göra något av sina studier.

Humurator gjorde nu alltså entré i komikerbranschen. En bransch som inte

A photograph of a man in a dark suit and light-colored shirt, smiling and sitting at a dark, reflective table outdoors. He is holding a pen over an open notebook. On the table are two plates with donuts, a white cup of coffee on a saucer, and a glass of water. In the background, a silver car is parked on a paved area, and a yellow taxi is visible further back. Lush green trees line the street, and the scene is brightly lit by sunlight. The text is overlaid on the left side of the image.

“
ALLA VAR JU
MED PÅ SCENEN
OCH KÖRDE MEN
MIKAEL JOBBADE
JU FORTFARANDE,
DÖK UPP I KOSTYM
TILL REPETI-
TIONERNA OCH SÅ
VIDARE. MEN HAN
BLEV GRÅARE OCH
GRÅARE SÅ VI SA
JU DET ATT DU FÅR
TA OCHSKJUTA UT
DIG SNART ALLTSÅ.

utlovade guld och gröna skogar:

- Då när vi satt och tittade på det asgarvade vi för att 70% av alla skådespelare under slutet på 90:talet gick någon gång under året på akassa. Och det var ju liksom, okey!, det är här vi ska in och götta oss i den där 30 procentiga kakan. Så visst, det var en risk vi tog.

Kände du någon gång att du hade problem med att du lade något tryggt åt sidan för att satsa på en osäker bransch?

- Nej men man är ju inte dum. Man tittar på branschen och sen ställer man sig själv frågan – kan jag lyckas med det här? För någonstans så tutar samhället på och mjölken kostar nio kronor, inte tre bara för att du är kulturvetare som springer runt i plyschkläder. Vissa verkar ju tro det: rädda för solen, käkar linsoppa, tar hand om bortsprungna katter och läser Kafka och tycker liksom att jo det här är mitt val, och så tycker de synd om sig själva när de inte får vad de vill i livet. Så man gjorde ju en analys, men va fan, det var ju bara att köra!

I samband med att vi fotograferar Henrik, läsandens en lagbok, blir han för en sekund nostalgisk.

- Grejen är att man kan längta tillbaks lite till det här. Det var så skönt när man suttit där och sen hittar det där uttalandet eller något rättsfall så man kunde dunka den här boken i bänken och säga SÅ HÄR ÄR DET, SJÄLVKLART! Så funkade det ju inte nu. Man kan inte leta runt efter det perfekta skämtet som man kan dra i all evighet. Man får hitta nya lösningar på allt.

Din egen föreläsning heter "gå din egen väg" och handlar om att vara just kreativ.

- Ja det blev ju väldigt populärt under en period det här med att man ska hitta sig själv och gå sin egen väg och då reagerade jag. På två sätt egentligen. Nummer ett: det finns en verklighet där ute. Det är möjligt att du har någon liten kris och hittar någon het spanjorska och ska förverkliga dig själv men, på nytt, sätt dig ner och gör en analys - vart är jag på väg och vad är det som gäller? Samtidigt som det är viktigt att man någonstans måste väga. Detta innebär ju inte att man behöver bryta mot allt det gamla, ni vet någon som säger till sig själv "jo jag ska börja syssla med batikmönster och gå en kurs i det och sen ska jag", fuck liksom, sen möts man ett år senare och då bor personen i dalarna och stämplar potatisar på schalar. Ofta så finns det mycket man kan göra där man sitter, vidga sin cirkel. Underrubriken på föreläsningen var ju också "10 år bortkastade år i media", från mitt perspektiv.

På tal om kreativitet - du är komiker, regissör, producent, föreläsare. Yrken som alltid kräver nya idéer och engagemang. Hur hanterar du att ständigt behöva vara kreativ?

- Det är en förutsättning. Det är ju ingen som bryr sig om att jag har haft en dålig dag, fått surt kaffe, slagit tån i tröskel osv. Men man har ju perioder då det är helt blankt på skärmen när det är dags att skapa material. Vad jag gör då? Jag brukar bara gå ut och iakttä, titta och lägga märke till människor, fantisera

om bakgrunder, för överallt händer konstiga saker. Sen funderar man och skriver utifrån det. Arbetet med att skriva material handlar i sig om ren disciplin. Blir man fat and happy och gör saker oförberett förlorar man snart sin trovärdighet.

Henrik återkommer vid ett par tillfällen under intervjun till begreppet trovärdighet, ett element som är fundamentalt såväl för en duktig jurist som för en komiker. Vi sitter och pratar om personlighetstyper och hur man bygger humor. Han återkommer till att det ofta är det enkla, små händelser i vardagen, som kan vara det roligaste.

Du är själv jurist. Finns det någon typisk yrkesegenskap hos juristen som kan bli roligt?

- Jo, man kan väl märka att om det är något som är fel, exempelvis ett sakfel så försvinner allting. Då slutar juristen vara med för då är det, "uh orimligt". De är inte med på resan. Förut gjorde jag lite företagsgigg åt företag, även byråer. Som exempel körde jag ett gigg där jag pratade om kläder och att i vissa sammanhang betyder det mindre och i andra fall mer. Det blev så skön stämning så jag började bara hitta på. Jag drog då en story om att jag varit ute och jagat med Henrik Schyffert och att jag hade haft på mig ett par röda östermalmsbyxor, vit skjorta och en gås-jacka. Och Schyffert är skitsur på mig och säger att: 'sådär kan du inte se ut Henrik, djuren ser dig'. Och jag säger då att: 'Nej Henrik, det spelar ingen roll, du är i deras hem nu. Det spelar ingen roll om du har kamouflagelkläder, de ser dig.' Sen använde jag det som en plattform för att vända på resonemanget: 'tänk dig själv att du kommer hem efter

"MEN VÄNTA NU, OM JAG BLIR EN KÄND KOMIKER OCH SÅ SKA JAG GÅ UPP OCH PLÄDERA FÖR EN KLIENT – JAG VET INTE OM DET ÄR SÅ JÄVLA BRA LIKSOM"

en sen kväll på krogen och i vardagsrummet sitter en älg i läderbrallor och zappar på tv:n och säger: Du ser inte mig, jag är klädd som du, wow, du ser inte mig?

Och det där gick ju hem på det företags-gigget men skulle man dra det här för en jurist så skulle juristen säga: 'Men vänta nu, vänta, nu backar vi tape:n! Menar du att du verkligen stod med röda byxor, vit skjorta och en canadian goose-jacka i skogen? Nej ok, nej för det där, det lät ju jävligt orimligt va, för av min erfarenhet så är loafers i skogen ett ypperligt dåligt plagg'

Man tänker väldigt sakligt som jurist. Det sunda förnuftet. Det kan bli oerhört roligt.

Är det realistiskt att se dig som jurist igen?

- Alla sa ju det när jag tog klivet: 'det är ju bra Henrik, att du i alla fall har juridiken att falla tillbaka på'. Jag frågade mig med en gång: 'Men vänta nu, om jag blir en känd komiker och så ska jag gå upp och plädера för en klient – jag vet inte om det är så jävla bra liksom'. Jag vet inte hur det skulle påverka trovärdigheten eller om rätten skulle vara mogen för något sånt. Skratt.

Vem skulle du vara idag om komikerbranschen inte välkomnat dig?

- Jo, skratt, om jag fortsatt på juristbanan så hade jag nog.., antagligen hade jag ju varit en jävligt rolig eller underhållande advokat där folk mer eller mindre betalade inträde för att höra pläderingen liksom. För det tycker jag man saknar idag. Många advokater och åklagare sitter ju och läser innantill i rättssalen! Det kommer jag ihåg från de där processspelen man hade på universitet hur vissa blev jätteförvånade när man ställde sig upp och gick runt och talade. 'Varsågod och sitt' liksom, skratt, och jag gick på där "var står det? Var står det att jag måste sitta ned?". Han fortsätter:

- Och sen det där med att man får prata hur länge man vill, varför är folk så rädda för att ta ordet? Det är ju klart att domaren efter tre dagar kommer gå in och säga 'du, det är ett snattermål, du måste komma till punkt.'

Henrik tänker efter en stund innan han summerar den tänkta bilden av sig själv som en jurist vi hade uppskattat att se i rättssalen:

- Men hade jag varit advokat idag hade man ju dundrat på med tigrar, eld och grejer!

TEXT: Torbern Werner T5

FOTO: Rikard Samuelsson T5

”Jag värdesätter verkligen att jag som trainee räknas till gruppen och byrån som vilken annan anställd som helst.”

Ur en thesis trainee dagbok. Läs hela storyn på roschierrecruitment.se.

Vi är en affärsjuridisk byrå där du blir värdefull från dag ett.

Hur är det att arbeta på Roschier? Vi skulle kunna berätta i timmar om hur vi uppmuntrar nytänkande och nyskapande. Om hur vi hjälper dig att utvecklas till en fullfjädrad affärsjurist. Att våra klienter ställer höga krav och tillhör toppen av näringslivet. Och att du som ny medarbetare direkt får en värdefull roll. Men vi tror ändå

att det är bättre att du får höra det från människor i samma situation som du.

Läs deras story på www.roschierrecruitment.se. Där kan du också skicka in en ansökan och få mer information.

Roschier – Värdefull affärsjuridik

VILL DU UTTRYCKA DIG?

Press Judicata söker just nu fler duktiga skribenter. Vi ställer absolut inga krav på terminstillhörighet eller att du måste ha skrivit förut. Bara att du ska ha ett brinnande intresse för att skriva på ett personligt sätt.

Tilltalad? Tveka inte att kontakta någon i redaktionen eller skicka ett mail till redaktion@jf-uppsala.se

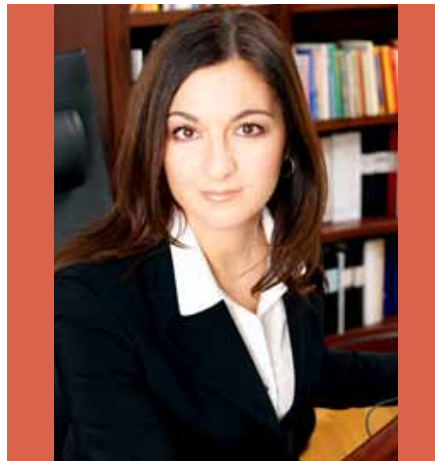
Elisabeth Massi Fritz

Hon är advokaten som 2009 blev första kvinnan att motta utmärkelsen "årets jurist". Till vardags arbetar Elisabeth Massi Fritz på den egna humanjuridiska byrån som specialiserat sig särskilt på hedersrelaterade brott. Brevet i detta nummer av Press Judicata kommer från henne och blir en hälsning till alla nya studenter – men också några tankar om karriärsval.

År 1986 började jag läsa på juristlinjen vid Stockholms universitet. Det var nytt, spännande och jag hade många förväntningar. Jag var väldigt glad och positiv över att få läsa juridik, men efter ett tag upptäckte jag att det fanns tunga ämnen som inte alls passade mig. Jag upptäckte även att det fattades en viktig del i utbildningen, insyn i arbetslivet, en praktik och kontakt med arbetsmarknaden innan jag skulle välja arbetsgivare.

Under mina år på juristlinjen var humanjuridiken nästan obefintlig och studenterna styrdes blint in till affärsjuridikens värld. Där hamnade även jag till slut, som nyutexaminerad jurist. Jag arbetade på en affärsjuridisk byrå vars klienter bestod av bolag och jag hade då inte en aning om att jag skulle hamna där jag är idag, det vill säga bli specialist på att företräda brottsoffer och arbeta som målsägandebiträde. Det var verkligen en slump – en kvinna som har utländsk kultur behövde hjälp av ett målsägandebiträde som talade arabiska.

Efter att ha företrätt henne i nästan två år visste jag att det var hos människor i kris, utsatta brottsoffer, jag ville lägga ner mina alltför många arbetstimmar varje dag. Det kändes så otroligt meningsfullt och viktigt. Jag tyckte mycket om närvaron i rättssalen och ville bli ett aktivt målsägandebiträde på samma sätt som de offentliga försvararna fast på målsägandesidan. Jag var dock inte nöjd med den situation som brottsoffer då

hade – efter ett tag bestämde jag mig för att också försöka förbättra brottsoffrens situation i processen genom att sticka ut och tala om vad som var mindre bra och hur vi skulle förbättra situationen för brottsoffer. Idag nästan 24 år senare känner jag att brottsoffrens situation har förbättrats men det finns mer vi kan göra. Utvecklingen går sakta men säkert framåt.

Att vara advokat och arbeta med uppdrag som målsägandebiträde är ett medvetet val. För mig är det inte bara ett arbete utan det innebär att jag får arbeta med mina hjärtefrågor.

Vardagen består egentligen av eländiga fall, mord, våldtäkter och andra sexualbrott, grova kvinnofridskränkningar, hot, hedersrelaterade brott m.m.

Män, kvinnor, ungdomar och barn i kris.

Minst tre eller fyra rättegångar per vecka, möten med klienter, polisförhör etc. är min vardag.

Det som gör arbetet så meningsfullt är att majoriteten av klienterna lyckas lämna våldet bakom sig och börja ett nytt liv. Den rättsliga proceduren, skadeståndet och en fällande dom är otroligt viktigt och en bekräftelse på upprättelse för klienten.

Många brukar fråga mig om tips för att lyckas som jurist, och vad man som juristud bör tänka på. Inom juristprogrammet var det på min tid, precis som idag, mycket betygshets och stor konkurrens mellan studenterna. Det utbildas många jurister och det krävs därför mycket av er.

Jag brukar säga att bra betyg givetvis är viktigt, men bra betyg är inte allt.

Engagemang och vilja är mycket betydelsefullt för den som vill lyckas och trivas.

Du måste helt enkelt vara intresserad av det du gör. Du ska tycka det är roligt och stimulerande.

Du behöver inte göra som alla andra. Följ din egen vilja och lita på ditt eget omdöme.

Du är unik och du kan lyckas med allt om du vill och har bestämt dig.

Lycka till och glöm inte bort att njuta av studietiden.

Elisabeth Massi Fritz

Handtag, famntag, klapp eller Melander?

Hur är årets nya juriststudenter? Ungefär som förra årets. Eller kanske rättare sagt som vanligt: Ofta onyktra och ibland något vilsna. När klockan är 08:47 på Tisdagsmorgonen och de nya studenterna börjar anlända till Jontes stuga för den första dagen av årets nollning är alla dock nyktra, men desto mer vilsna.

– Jag vet inte om det var Klass 5A eller fjortisarna som jag skulle vara med, det var nog fjortisarna, gud jag är så förvirrad! Säger en tjej vars namn blivit felstavat på någon lista.

Båda grupperna har valt att försöka vrida tillbaka klockan inom skolsystemet: "Fjortisarna" till högstadiet och "Klass 5A" till mellanstadiet, och kanske kan det till en början vara svårt att skilja dem åt.

Årets tema går annars ut på att resa i tiden och har inte helt oväntat tolkats genomgående brett. I den gräsklädda slutningen, där alla grupper nu börjar samlas, återfinns både romare och vikingar liksom hela 80-talet och döden – som för tillfället är fullt upptagna med att klä in sina nya studenter i svarta sopsäckar.

Det ligger något i luften.

Många har lagt ned mycket arbete och energi under sommaren för att planera för just sin grupp, och nu har äntligen dagen kommit då allting ska sjösättas. Det är alltså nu det gäller och den höga musiken, de hastiga rörelserna och de fokuserade blickarna vittnar om att adrenalinnivåerna nog är rätt så höga hos en ganska så stor del av dem som valt att vara faddrar under nollningen.

Dock ärns ännu inga faddrar till från Klass 5A, istället anländer desto fler nya studenter. Den växande klungan betraktar skådespelet runt omkring med en synbart avvaktande nyfikenhet. Man utbyter korta ordväxlingar och leenden som antingen är oroliga eller förväntansfulla beroende på om man njuter av spänningen i den ovana situationen eller tycker att den i någon mån är obekvä.

Ingen har hunnit få någon utklädnad och därför finns fortfarande de stilmässiga nyanser kvar som också gör det möjligt att konstatera en viss spridning i både bakgrund och ålder hos de nya studenterna.

Några tjejer som nog är ganska så måna om sitt yttre i största allmänhet, och kanske särskilt vid denna första kontakt med juristprogrammet i Uppsala, har uppenbarligen tagit det säkra för det osäkra och gått upp lite tidigare för att kunna tillbringa en inte helt obetydlig tid framför spegeln.

– Vi har allt ni behöver för att få den där riktiga mellanstadie-looken, säger en av faddrarna som nu slutligen har dykt upp.

För dem som samlats blir det en lättnad att helt plötsligt få någonting att syssla med och något som kan hjälpa till att mjuka upp den stämning som fram tills nu har känts rätt spänd. Det är därför med stor entusiasm som alla tar för sig av hårklämmor, sicksack-diadem och hårmascara.

Men det sker inte helt ohämmat utan med

blickar som söker sig åt sidorna. Blickar som granskar, analyserar och som jämför med den som står närmast.

– Om ni fortfarande ser snygga ut så har ni misslyckats, säger en av faddrarna, vänd mot de sminkade tjejerna, med en blick som verkar vilja övertyga dem om att vattnet faktiskt är varmare när man väl har hoppat i.

Bland några av dem som roar sig med hårmascaran har attiraljerna plötsligt blivit det naturliga samtalsämnet och hos dem börjar också konversationerna nu så smått att ta fart.

Något oväntat tar en av faddrarna upp en burk "Axe", stor som en hårspraysfaska, och ger sig själv en dusch utanpå kläderna.

– Någon annan som vill ha? Frågar han, så allvarligt att det nästan låter som en artighet, och killen som tar emot burken ger ifrån sig ett tveksamt skratt som svar.

Parfymen får gå laget runt tillsammans med en stor tub hårgelé, samtidigt som alla också får varsin Kamratposten och ett godishalsband.

– Som jag sa, upprepar en av faddrarna, om ni fortfarande är snygga så har ni misslyckats.

Någon sätter igång CD-spelaren och Backstreet boys får nu ackompanjera sorlet från andra grupper, marschmusik, housemusik och Britney Spears för att bilda en blandning av ljud som blir nästintill outhärdlig.

Liksom varje annan nollning finns en grupp som har tolkat temat på ett sätt som gör det ursäktat att klä sig lätt och använda sig av ohälsosamma mängder "brun-utan-sol".

Strandraggardrömmar eller bara konstgjord andning för att hålla sommaren vid liv? Vem vet. Genom att kombinera den kraftigaste ljudanläggningen med allsång lyckas i alla fall brun-utan-sol-människorna överösta de andra grupperna och när alla börjar rör sig upp från parken ekar "call on me".

– Det är ingen som har några lappar med några lappar med målsmans underskrift? Frågar faddraren med Axe-burken. Ett nervöst skratt blir svaret innan färden istället går vidare mot ekonomikumparken.

“
Som jag sa, om ni
fortfarande är snygga så
har ni
misslyckats

Promenaden blir ett första tillfälle för samtal och genast kommer några i gruppen synbart närmare varandra. Man pratar om Uppsala.

– Det enda man visste vägen till när jag kom hit idag var ju systemet, säger någon som får instämmande nickar.

Och sen prisar man stadens cykelmöjligheter. För det är ju så litet – och så platt.

På tal om Uppsala så är det ju förresten väldigt nära Stockholm, flikar någon in.

Sen frågar man varifrån den man pratar med kommer och ibland passar den tillfrågade då på att självoniskt raljera över sin dialekt eller "hålan" som ingen har hört talas om.

– Jag var ju upklädd som inte hade foppatofflor, säger någon i en diskussion som uppenbarligen handlar om en restaurang i Örnsköldsvik.

Sen frågar man också varandra varför man började plugga juridik och svaret blir oftast att det var svårt att veta exakt vad man ville göra, och att juridik är en sån bred utbildning.

Det visar sig att pratstunden har mjukat upp stämningen ganska påtagligt och när det är dags att presentera sig är många av de blickar som nyss tittade granskande åt sidorna istället riktade rakt fram, liksom de flesta leenden nu är förväntansfulla.

– Jag har pluggat juridik i ett år och man tror att man kan saker... men så kan man inte saker, inleder en av faddrarna presentationen.

– Jag har pluggat i London i tre år men tyckte inte att det räckte med en kandidat i nationalekonomi, fortsätter någon annan.

– Jag kommer från Katrineholm som blev fulaste stad 2007, men jag tycker faktiskt att Flen är värre. Har ni varit i Flen? Frågar en tredje.

Och efteråt får sig alla en genomgång av de faktaspäckade föredrag i mellanstadiestil som faddrarna har förberett och som är tänkta att läsas upp inför de andra grupperna.

– Det ska läsas upp i samma tonläge, lite osäkert, stakande och med mycket "stenålder n", lyder instruktionerna till föredraget som uppenbarligen är tänkt att framföras inför stenåldersgruppen.

Nu åker också det långa hopprep fram som är tänkt att hålla alla sysselsatta i pauserna mellan lekarna, eller "på rasterna" om man så vill. För det leks ju en hel del under dagarna på nollningen.

Konceptet har rötter i gammal svensk tradition där lek, sång och alkohol ju är det givna i situationer då okända människor ska tvingas komma närmare varandra. Alkohol är som bekant förbjudet dagtid, vilket alltså skulle kunna vara en förklaring till att mängden lek och sång är så stor under nollningen.

Upplägget får nog sägas vara väldigt oskyldigt i jämförelse med hur det brukar gå till på många andra nollningar, vilket är något som också brukar uppskattas av de flesta.

Men riktigt så har det inte alltid varit. För några år sedan präglades nollningen istället av ett antal skandaler som tog sin början i att en av grupperna författade en "sexistisk och homofobisk text" som var tänkt som ett framförande. Själva framförandet stoppades dock innan det hann genomföras men när en journalist fick nys om texten i

sommarens nyhetstorka var skandalen ändå ett faktum och juristnollningen i Uppsala fick under en period associeras med svarta rubriker i kvällspressen.

Karolina Lassbo, uppmärksammas för sin blogg "Glamorprincessans dagbok", hade varit ansvarig för den omtalade nollningen och lät två år senare exhibitionismen segra över självbevarelsedriften när hon valde att publicera en lista på andra händelser som hon ansåg som värre skandaler. Pressen hade varit löjlig när man gjorde en stor sak av en text som aldrig framfördes tyckte hon – det hade ju egentligen funnits så mycket värre saker att skriva om.

Det var knappast förvånande att den negativa publicitet, som nollningen då genererade, inte uppskattades av vare sig universitetsledningen eller juridiska föreningens sponsorer och av förklarliga skäl så är man nu alltså ganska mån om ordningen.

Dagens första lek går i alla fall ut på att konstruera en mänsklig pyramid och därför ställer man sig i något som i alla fall är tänkt att vara en ring.

En av killarna försöker samtidigt ta initiativet genom att springa runt och göra sitt bästa för att ge instruktioner – eller snarare försöka hitta vad som borde vara det mest rationella sättet att stapla så många icke-akrobatiska studenter som möjligt på varandra.

– Nu har ni två fötter, två knän och så ett huvud, upplyser någon ur ringen.

– Men om vi ställer fyra på knän och fyra på axlarna, som håller kring dem som står på huvudet, ropar han som ger instruktionerna som svar.

Klass 5A lyckas till slut sy ihop det och har nu genomfört den första leken tillsammans.

Inom gruppen är man nu påtagligt nöjda. Så pass nöjda att några, på vägen tillbaka till Jontes stuga, kostar på sig att ta rygg på faddrarna som försöker etablera gruppens sång och signum.

– För vi har slutat fyran, för vi har slutat fyran, för vi har sluuutat fyyyyyyran, fy fan vad vi är bra!

Men alla sjunger inte än. Fortfarande finns det många som inte vill eller kan ge upp inför en tillvaro i fullständig ironi. Kanske känner sig några också lite löjliga.

– För vi har slutat nian, för vi har slutat nian, för vi har sluuutat niiaa, fy fan vad vi är bra! Sjunger fjortis-gruppen som precis passerar.

Eftersom man är mån om att alla lär sig varandras namn är följaktligen nästa lek en namnlek. Och när namnövningen är över väljer Klass 5A att spela den egna varianten av ryska posten med domarna, där kyss-alternativet istället har blivit till en "Melander".

– Handtag, famntag, klapp eller Melander? Frågar en av faddrarna, som oblygt får ett "Melander" till svar.

En utvald i gruppen ställer sig nu på knä framför domarna, som sen vänder sig om med de förväntansfulla ansikten som bara tillkommer den som spelar ryska posten och gör det mest vågade.

– Under en viss given förutsättning ger lagstiftaren socialnämnden här en uppgift. Om ett barn vårdas utanför hemmet med stöd av SoL, så skall socialtjänsten med visst tidsintervall avgöra om vården fortfarande behövs, läser han som är utvald högt ur en bok.

Det märks att många i Klass 5A ännu är oförstörda och därför inte heller har hunnit utveckla någon smak för torr juristhumor, när ett förvirrat leende blir den naturliga reaktionen på att en "Melander" visar sig vara högläsning av ett stycke ur Jan Melanders "Tolkning och tillämpning".

– Någon som behöver påfyllning? Frågar faddern med den makabert stora Axe-burken.

“ Under en viss given
förutsättning ger lagstiftaren
socialnämnden här en
uppgift.

Resten av förmiddagen, och det nästan absurt välfyllda schemat, ägnas åt frågesport, sortering av bridgeblandning ("åt PRO i Uppsala") eller kanske istället åt att sortera gruppen efter någon viss ordning. Däremellan hoppar man hopprep och bjuder upp andra grupper till tryckare ackompanjerad av ett pretentiöst och tårdrypande Hanson som framför "I'll come to you".

Gränsen mellan ironi och allvar visar sig ibland vara hårfin när inslaget med tryckare plötsligt går från att vara skämtsamt till att bli något ganska så stämningsfullt. Ja, visst går det att ana en viss nostalgi i luften när några par lägger huvudet mot

varandras axlar och för en stund glömmer bort allting runt omkring och kanske särskilt den något märkliga situationen med fyrtio studenter som står och dansar sentimental tryckare till Hanson, mitt på dagen och mitt på vägen – nyktra.

– För vi har slutat fyran, för vi har slutat fyran, för vi har sluuutat fyyyyyyran, fy fan vad vi är bra!

Lunchen innebär dagens första riktiga paus och därmed också ett tillfälle att prata med varandra. Man börjar utbyta erfarenheter och diskutera gamla minnen – inte helt oväntat från mellanstdiet.

– Vi fick inte äta coco-pops, säger en person, och tillägger att förklaringen nog ligger i att det var en ombyggd gammal flickskola.

– Jag kommer ihåg att jag köpte alla mina kläder på JC, säger någon annan.

– Jaha, hade ni också inlines och såna här vad heter det... Buffaloskor?

Andra diskuterar sommarens jobberfarenheter närmare, eller kanske olika studietekniker. Några som har varit i Norge kommer överens om att kebaben i Oslo nog ändå smakar pepparkaka i alla fall.

Varje grupp ska första kvällen göra ett framträdande – vilket också är vad resten av dagen kommer att ägnas åt.

Man enas snabbt om att ironisera över den distanslöshet som kanske kännetecknade svensk hiphop under 90-talet, varför också framträdandet bestäms till en reviderad version av Petters gamla dänga "Så klart".

Inför framträdandet på kvällen är det blandade känslor inom gruppen. "Lite spänt" säger en faddrarna, som också har fått i uppdrag att göra ett solo på scen.

Man har nu samlats på dansgolvet och tittar avvaktande upp mot den stora scenen.

– Alltså, man vill väl mest bara ha det gjort, säger någon.

En annan i gruppen tycker att det skulle ha känts bättre att vara tidigt ut på scenen istället för, som det är nu, vara näst sist av de tolv grupper som ska framträda. En tredje är mest "jävligt taggad".

Alla eventuella spänningar lättar dock lite när några av de första framträdandena visar sig vara en orgie i falsksång och dålig mikrofonteknik som skulle kunna få den mest inbitna karaokefantasten

Stora nog att vara mänskliga.

Finns det en mall för den perfekta affärsjuristen? För den perfekta relationen mellan klient och byrå? Vi tror inte det.

På Lindahl tror vi på kraften i individen. På mänskliga, ömsesidigt respektfulla relationer. Därför arbetar vi med långsiktigt oförändrade team. Därför värdesätter vi erfarenhet och senioritet, även bland våra biträdande jurister. Därför månar vi om att rekrytera toppkrafter med större ambitioner än vad enbart arbetslivet har att erbjuda.

På Lindahl tror vi på våra medarbetare, precis som vi tror på våra klienter. Vi är helt enkelt stora nog att vara mänskliga. Välkommen in på www.lindahl.se/rekrytering

på vilken finlandsfärja som helst att rodna.

– Skönt att ha det gjort, säger i alla fall många i Klass 5A efteråt, när koreografin och solona visar sig ha gått helt enligt planerna.

Men den första kvällen visar sig bli tidig för de allra flesta och ganska snart så är det nästan tomt på dansgolvet.

Utanför plockar alkoholen fram det som är mindre bra ur människor när häftigt gräl utbryter mellan två andra grupper om äganderätten till en vikingahjäl.

– Nej, säger den siste ur Klass 5A som plockar ut sina saker från garderoben strax efter att klockan har slagit tolv, man vill ju vara fräsch imorgon också.

På ett anonymt program med väldigt lite schemalagd studietid blir nollningen för de flesta ett första socialt steg in på juristlinjen och många äldre studenter brukar minnas det som tillfället då de lade grunden för bekantskaper som varat för resten av utbildningstiden.

Gårdagens festande har fört gruppen än närmre varandra och har nu format ett lag av dem som nyligen på sätt och vis påminde om turister i det som plötsligt har blivit deras hemstad.

Lika plötsligt har också vädret svikit gruppen och den andra dagen vaknar det flesta av det smattrande ljudet av regn som slår mot fönsterutorerna eller av vatten som porlar över taket i en sorgsam påminnelse om att sensommaren nu börjar bli till höst.

Det ihållande regnet gör att alla aktiviteter ställs in efter lunch. Dessförinnan hinner man dock ändå med att slå rekord i norsk fylla och att åka kana ner för slottsbacken på ihopsydda presenningar, men också att överta ledningen i nollningen.

Faddrarna har under dagen fått ta ett naturligt steg tillbaka när gruppens tidigare vilshenhet har ersatts med ett nyvunnet självförtroende och det är inte utan förtjusning som de på kvällen följer en påfallande engagerad klass som tapetserar Jontes stuga med affischer och klottrar ner vägen utanför med kriter.

– För vi har slutat fyran, för vi har slutat fyran, för vi har sluuutat fyrrrrrrrran, fy fan vad vi är bra! Ekar över universitetshuset och Snerikes nation, när känslan av samhörighet och laganda stegrar på ett sätt som för tankarna till idrott.

– Alltså vi är ju ett gäng killar som tycker om fotboll och som lite driver det här, lyder förklaringen lite senare på kvällen, av någon som har svårt att dölja sin stolthet.

Fotbollsskillarna ska visa sig vara oskiljbara under resten av nollningen och kanske särskilt under den påföljande uppdragsdagen.

Klass 5A ser väldigt bokstavligen på det mer eller mindre obligatoriska uppdraget att bada i en fontän och packar därför badkläder, badrinar och badbollar.

– Kom igen, nu går vi ner tillsammans! Säger en av fotbollsskillarna som är halvvägs ner i fontänen.

Det liknar nu mest en badutflykt när de nyblivna juriststudenterna simmar ikapp och anordnar tävlingar i konstsimm i den fontän som annars tillhör slottet.

Allting kommer dock plötsligt av sig när en av faddrarna upptäcker att Uppsalapolisen har

lyckats smyga upp för slottsbacken för att sedan parkera bakom honom helt obemärkt.

För alla inblandade är nollningen på sätt och vis ett skådespel och det problematiska med rollfigurer som blir en del av den egna personligheten ska visa sig gälla även här.

Därför väcker inte polisens närvaro någon oro i faddern, som under nollningen har fått en självskriven roll som klassens ”lärare”. Istället ser han det som mest rationellt och naturligt att försöka uppmärksamma resten av gruppen om ordningsmaktens närvaro:

– Vad trevligt, en konstapel! Utbrister han och vänder sig mot fontänen. Kom klassen så får ni hälsa på polisen!

Och de konstsimmade studenterna svarar med ett ”hej polisen!”, innan man börjar inse allvaret i situationen.

Studenterna lommar undergivet upp ur fontänen och går fram till polisen.

– Vad pluggar ni för någonting? Frågar insatsledaren.

Skammen är nu för stor för att en av faddrarna ska kunna erkänna att det i själva verket är Sveriges blivande juristkår som simmar omkring i slottsfontänen, och därför hoppas samma fadder på att slippa följdfrågor när svaret på polisens fråga blir ”på universitetet”.

– Jaha, då har det väl med nollningen att göra då, säger insatsledaren nästan suckandes.

Det kommer fram att han som bor i slottet, landshövding Anders Björck, inte har uppskattat att juriststudenterna övat konstsimm ”hans fontän” och därför har gjort det enda som situationen påkallat – nämligen att ringa polisen.

Polisen har uppenbarligen tagit larmet på största allvar eftersom man har grävt djupt i de bristande resurserna för att skrapa ihop till, just precis, inte bara en patrullbil, utan också en fullt utrustad piketstyrka.

Utanför slottet står nu alltså ungefär lika många poliser som generade juriststudenter som alla stirrar på varandra eller tittar oroligt runt omkring sig, som om de nästan skulle vänta sig att den nationella insatsstyrkan ska dyka upp i fallskärm när som helst.

Denna gång väljer dock polisen att se mellan fingrarna och låter en lättad Klass 5A klä på sig, samtidigt som Anders Björck drar sig tillbaka in i slottet för att fundera över hur det ska gå med skattesänkningarna nu när en så stor del av Uppsalapolisens resurser går åt till att jaga konstsimmande studenter.

Även nere på stan stöter gruppen på patrull. Försöken att få en pensionär till att klä ut sig som en mellanstadieelev är nära att resultera i en misshandel då en man spottar i nävarna och hotar med att slå ihjäl de stackars gruppmedlemmarna om de bara skulle våga komma lite, lite närmare.

Mer tillmötesgående är istället den man som kommer förbi gruppens juristjour på stora torget och som prisar lagen om anställningsskydd, vilken han utnyttjat sedan han kommit till Sverige på 80-talet, för att sedan öppna upp sig och förklara att det egentliga problemet inte är av juridisk natur. Istället bottnar det i familjen, eller snarare det faktum att han känner sig som en åldring inför sina barn. Han skulle ha gift sig tidigare helt enkelt, även om han älskar sin

nuvarande hustru – som förresten är en riktig naturbegåvning i köket.

Mannens påtagligt öppenhjärtliga samtal om sina personliga förhållanden får efter en stund studenterna vid juristjouren att känna sig obekväma. En fadder slänger nervöst ur sig några paragrafer ur avtalslagen och äktenskapsbalken för att mer eller mindre desperat försöka göra juridik av det som det som oväntat har förvandlats till familjerådgivning.

Samtidigt, men på andra sidan staden, blir en annan del av Klass 5A utslängda från Ekonomikum när man hoppar hopprep inomhus och på så sätt stör ett gäng tentaskrivande ekonomer.

Med hjälp av vägen utanför och kriter lyckas gruppen i alla fall ge uttryck för det dåliga samvetet: ”Klass 5A ber 100 tenterande ekonomer om ursäkt”.

Till slut visar det sig ändå att dagarna som gått har gett rätt så bra utdelning. Och även om alla uppdrag inte gick helt enligt förväntningarna så var det nog ändå rätt mycket som blev lyckat: Man fick sin pensionär i mellanstadiekläder, åkte kundvagn kollektivt inne på ICA Luthagen, intervjuade en riktig Klass 5A på Katerdralskolan, körde buss och hissade en advokat.

Man diskuterade utbildning, bytte perspektiv och fann nya vänner, ibland kanske för livet.

– Jag trodde absolut inte att jurister skulle vara så här trevliga innan jag kom hit, som en tjej säger.

Man tänkte kanske inte så mycket på att det nog kommer vara en bit att gå i alla fall, att många någon gång på vägen faktiskt kommer att ifrågasätta sitt val av utbildning, och att en del kommer att försvinna.

Eller att några på olika sätt troligen kommer att få erfara sina första ordentliga motgångar.

Och kanske kommer någon till och med hinna sörja över det man tyckte var en misslyckad tenta, som känts så orättvis eftersom man förtjänade bättre när en hel månad varit som en stor grå gröt av sena kvällar, böcker och kaffe.

Man reflekterade helt enkelt inte över att också tillvaron på juristutbildningen har sina toppar och dalar. Utan man levde istället i en bubbla, för att ägna några dagar åt en del av det som också gör att många trots allt kan se tillbaka på universitetsåren och betrakta dem som några av de bästa.

Man lyckades också med att gå till final och gruppens sista gemensamma ansträngning och finalframträdande blir en kronologi där Klass 5A följs från mellanstadiet till studenten, och en låt: ”Alla som inte dansar är ombudsmän”.

Nollningen brukar alltid övergå från lek till allvar för att slutligen bli till tävlan och därför blir besvikelsen stor när det meddelas att gruppen inte har lyckats ta hem årets final, utan att det istället är fjortis-gruppen som har vunnit.

Omedelbart efter nederlaget ligger ett vemod i luften som dock snabbt går över i takt med att allt fler rör sig mot dansgolvet där musiken blandas med det färgglada ljuset och förväntningarna.

Men under en kort stund kan några ändå inte undgå att stanna upp för att slås av insikten att det faktiskt är den sista kvällen. För trots att många kommer att hålla kontakten med varandra så

är det nu man i någon mening trots allt kommer att skiljas åt.

Hos några i gruppen går nu tankarna därför till faddrarna. Och man tittar då på varandra för att säga att man måste tacka dem för allt, och att det är dem som har gjort hela veckan.

– Kanske borde vi köpa något gemensamt? Föreslår någon.

Men det är nog rädslan för överdriven sentimentalitet som gör att alla drar sig lite för att gå fram. Dessutom är de ju äldre och har pluggat längre.

Någon kommer dock slutligen upp till en av faddrarna som har ställt sig lite avsidet i baren. Du vet, säger han som har gått fram till baren, vi har verkligen uppskattat det här.

Och samtidigt har dansgolvet bakom dem helt

hunnit fyllas av de tillströmmande människorna som verkar ha bestämt sig för att den är här kvällen ska levas i nuet.

Det är precis innan terminen har dragit igång på allvar och ännu har inte de första våta höstlöven fallit till marken när alla försvinner ut i natten.

Det blinkar rött, blått, grönt och gult.

Och sen rött igen.

Text och foto: Rikard Samuelsson, T5

Institutionen informerar

Utökningen av juristprogrammet

Juristprogrammet i Uppsala kommer att bli volymmässigt större. Antalet studenter som antas till programmet ökar från och med 2010. Totalt kommer cirka 500 studenter att antas årligen. Det innebär en ökning med omkring 170 studenter. Antagning till programmet kommer att ske två gånger per år, alltså både höst och vår. Den första studentkullen, 250 studenter, i det utökade programmet antas alltså till vårterminen 2010.

Vilka blir konsekvenserna för de studenter som redan är antagna? Avsikten är att utökningen inte ska medföra negativa konsekvenser. Tvärtom kan det vara av godo att studera vid en institution, som då kommer att vara ungefär lika stor som de två största juridiska institutionerna i landet. Vår utbildnings goda rykte är mer beroende av att den håller god kvalitet och att studenterna som tar examen i Uppsala är duktiga i arbetslivet, än av hur många som examineras här. Om "litenheten" på utbildningen vore avgörande skulle ju helt andra orter ligga bättre till än Uppsala på arbetsmarknaden. För institutionens del kommer bl.a. stordriftsfördelar att uppstå. Exempelvis kan lokaler och administration användas på ett effektivare sätt. Den höga kvaliteten på utbildningen ska givetvis behållas.

Undervisningstätheten kommer inte att minska. Vi får högre intäkter med ett ökat studentantal. Institutionen kommer att anställa flera lärare, något som särskilt i de "små" ämnena eller delämnena kan innebära en mer livfull pedagogisk miljö och en bättre forskningsmiljö. För närvarande pågår tillsättandet av fyra anställningar på Terminskurserna 1 och 2 (T1 och T2). Senare kommer anställningar för att fylla lärarbehovet på övriga obligatoriska kurser (T3-T6 och RoA) att annonseras ut.

Antalet undervisningslokaler och tjänsterum kommer också att utökas. De nuvarande undervisningslokalerna kan dessutom användas mer effektivt. Vi arbetar särskilt för att försöka "hitta" fler grupparbetsrum och vi kommer att skaffa flera läsplatser.

Vid höstens utbildningsdag, där studentrepresentanter, lärare och administrativ personal samlas, kommer expansionen och konsekvenserna av den att diskuteras. Vi kommer också att diskutera hur eventuella problem kan undvikas/lösas på bästa sätt.

Eftersom antagning i framtiden kommer att äga rum både hösttermin och vårtermin kommer T1-T6 att bli lika långa, 30 högskolepoäng, för de studenter som antas från och med vårterminen 2010. De studenter som är antagna tidigare fortsätter med olika långa terminer. Om de gör studieuppehåll kommer de dock att läsa med den nya ordningen, alltså lika långa terminer. Eventuella överskott eller underskott av högskolepoäng kommer vi att lösa i de fall det blir aktuellt.

När det gäller den framtida arbetsmarknaden är det mycket svårt att veta något säkert. Högskoleverket trodde för ett par år sedan att arbetsmarknaden för jurister skulle vara i balans, men tror för närvarande att det kommer att vara ett litet överskott på jurister i framtiden. Vår bedömning är - mot bakgrund av att många jurister går i pension och att samhället kräver alltmer av kvalificerade, juridiskt skolade anställda - att det inte kommer att vara några större problem att erhålla arbete efter avslutad utbildning. Enligt Dagens juridik 2009-03-18 har uppsalastudenter bäst jobb-möjligheter bland jurister. "Enligt Svenskt Näringslivs sammanställning får 92 procent jobb inom sex månader efter examen. Samtliga uppger att de har kvalificerade arbetsuppgifter."

Sammanfattningsvis är vi övertygade om att utökningen kommer att få positiva konsekvenser både för institutionen och studenterna. En bra institution och utbildning kommer att bli större och ännu bättre.

Svininfluensan

Institutionen har för närvarande inte för avsikt att ändra på obligatorierregler etc. på grund av Influenta A(H1N1), tidigare kallad svininfluensan. Om Du blir sjuk är det – liksom vid annan sjukdom – viktigt att Du meddelar Din lärare detta och diskuterar eventuella kompletteringsuppgifter med denne när Du har blivit frisk.

Vilka symtom får personer som är sjuka i den nya influensan? Flertalet har haft symtom som liknar dem man får av den årliga säsongsinfluensan, det vill säga plötsligt uppkommen feber och luftvägsproblem. Vissa får även diarré.

Alla studenter kommer att bli erbjudna gratis vaccination mot svininfluensan. Detta oavsett om man är skriven i Uppsala eller inte, eller om man tillhör kategorin internationella studenter. På Studenthälsans hemsida (<http://www.student.uu.se/studorg/sh/index.php/information-om-influensa-a-h1n1>) finns aktuell information om hur och var vaccination äger rum.

Undvik att smittas och att smitta andra!

- Tvätta händerna ofta. Alkoholbaserad handtvätt kommer inom kort att distribueras vid Uppsala universitet. Använd vätskan efter handtvätt!
- Hosta och nys i armvecket
- Om du är sjuk, stanna hemma
- Hör av dig till dina kurskamrater som är hemma i influensan för att visa ditt stöd – de kanske behöver hjälp

Vi får lita till såväl studenternas som lärarnas goda omdöme när det gäller att undvika smittspridning.

Högt söktryck till juristprogrammet i Uppsala

Juristprogrammet hade flest sökande till höstens olika program vid Uppsala universitet. 4 820 personer sökte hit. 312 personer antogs på Terminskurs 1 och det lägsta gymnasiebetyget bland de antagna var 19,20. Det är det högsta antagningsbetyget någonsin. Höstterminen 2008 var lägsta gymnasiebetyget 18,85. Bland dem som antogs efter högskoleprov var lägsta poängen 1,5. Dessa poäng är också högre än vid förra årets antagning; då var poängen 1,4.

Det höga söktrycket visar att juristutbildningen i Uppsala är mycket populär, något som förmodligen hänger samman med att ämnet är allmänbildande och att det finns många jobb man kan söka. Studierna blir också, tack vare den problemorienterade inläringen, användbara även när det handlar om icke-juridiska problem. En annan faktor som nog gör Uppsala attraktivt är de stora möjligheterna till studentsociala aktiviteter som finns här.

Hans Eklund
studierektor

Pluggat idag?

Press Judicata, Sveriges bästa tidning för juriststudenter, bjuder alla trötta studenter på en morot att läsa lite till. Klipp ut bilden, sätt den på väggen över skrivbordet och kasta ett öga på den så fort orken tryter. Kämpa på!

Vänliga hälsningar PJ.

Ordförandens spalt

Ordförande Juridiska föreningen
Eddie Exelin. T7

Så var höstterminen åter här och ännu en termin väntar med allt vad det brukar innebära. För egen del har jag verkligen sett framemot höstens alla äventyr, föreningens kalendari-um är späckat med härliga aktiviteter på Jontes såsom företagsbesök, fester, temakvällar och den dagliga café- och bokförsäljnings-verksamheten. Därutöver väntar en magisk bal på Snerikes i slutet av september samt en fantastisk juristgasque i slutet av november - hjärtligt välkomna!

Recceveckan är nu sedan några veckor över, och vilken succé det blev. Rekord-många deltagande recentiorer som hade rekordroligt, sex lag gick till final (vanligtvis är det blott fem) och vid den avslutande Reccegasquen hade vi 330 sittande! Jag vill återigen, å styrelsens vägnar, rikta ett stort tack till alla som gjorde detta möjligt; domare, faddrar, DJ Kevin och framför allt Reccekommittén bestående av Rolla Akkache (Recceförman), Markus Andersson (Klubbmästare), Maria Hedlund, Erik Nilsson samt Helena Berger (Gasqueförman).

Till alla recentiorer som fortfarande känner sig osäkra över livet som nybliven juris-

studerande; det är lugnt, det löser sig – och svar nej; ni behöver inte memorera hela lagboken (däremot kan ni köpa den på Jontes). Jag minns själv hur T1 var; en gråzon. Inget är längre lika säkert eller givet, varje ställningstagande följer av ett ”å andra sidan” och varje huvudregel har ett undantag eller flera. Men ha förtröstan, ni kommer att inse att det bland annat är just dessa inslag och moment som gör juridiken så charmig och spännande. Därtill; med en juris kandidat i bagaget är framtiden väldigt ljus. Ni är jurister, sträck på er och var stolta!

Till alla er som funderar på att engagera er i föreningen; kom förbi Jontes och lämna era uppgifter! Vi söker allt från klubbverkare till programsekreterare, eller varför inte bli skribent i Press Judicata? Ta chansen att lära känna nya människor, anta nya utmaningar och samtidigt skaffa en bra merit inför arbetslivet.

Slutligen, det är hög tid att sätta igång med arbetet inför Recceveckan VT 2010. Jag vill därför ta tillfället i akt och uppmana alla som är intresserade av att delta i arbetet i Reccekommittén att kontakta styrelsen för vidare information. Välkomna!

Eddie Exelin

Ordförande

Room for individuality, space for success

The business law market is dynamic and ever-changing, which calls for flexibility and diversity. That is why we are looking for individuals with different backgrounds and personalities to be part of our team. If you possess flexibility, imagination and ambition, we can offer you opportunities within Swedish and international business law. Our unique cross-border approach has taken us out into the world, with offices in more than 36 countries, and it could also be your path to an exciting and successful career in international business law.

Take your first step by visiting us at:
www.dlanordic.se

